

**laiškas
lietuviams**

liepa-rugp. / july-august 1983

VASARA	217	Marija Stankus-Saulaitė
KAM ŽMOGUI KOVOTI?	219	Anicetas Tamošaitis, S.J.
KODĖL TU, DIEVE, MUMS TOKS TOLIMAS?	222	Kunigas Jonas
JEI KAS MANE MYLI . . .	224	Chiara Lubich
VIEŠPATIE, KAD REGĖČIAU . . .	224	Sibiro Tremtinė
SIEKiant GYVENTI TIKRA KRIKŠČIONIŠKA MEILE	225	P. Daugintis, S.J.
ĮSPŪDŽIAI IŠ “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KELIONĖS (X)	231	Gunda Kodatienė
KODĖL KRIKŠČIONYBĖ?	236	A. Mauragis
BIRŽELIO RYTAS (eil.)	238	Nijolė Jankutė
MOTINOS VARDINĖS	239	Grażina Kriaučiūnienė
AR NAUDA, AR NAŠTA BŪTI LIETUVIU SVETIMAME KRAŠTE?	245	Aleksandra Gražytė
TĖVYNĖJE	247	Gediminas Vakarīs
KALBA	249	Juozas Vaišnys, S.J.
ATGARSIAI	251	“Laiškų” skaitytojas
TRUMPAI IŠ VISUR	252	J. Pr.
ATSIŲSTA PAMINĖTI	252	Red.
EKSKURSIJŲ KLAUSIMU	252	Red.

Šio numerio iliustracijos: 1. Paryžiaus vaizdai iš “Laiškų lietuviams” ekskursijos, 2. Algirdo Gri-
gaičio nuotraukos iš “Laiškų lietuviams” metinės šventės. Viršelio nuotrauka — Algirdo Grigaičio.

LAIŠKAI LIETUVIAMS -r- Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July
and August, when bimonthly, for \$8.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th
Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Postmaster: Send address changes to “Laiškai Lietuviams”, 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1983 / LIEPA-RUGP. / JULY-AUGUST / VOL. XXXIV, NO. 7

VASARA

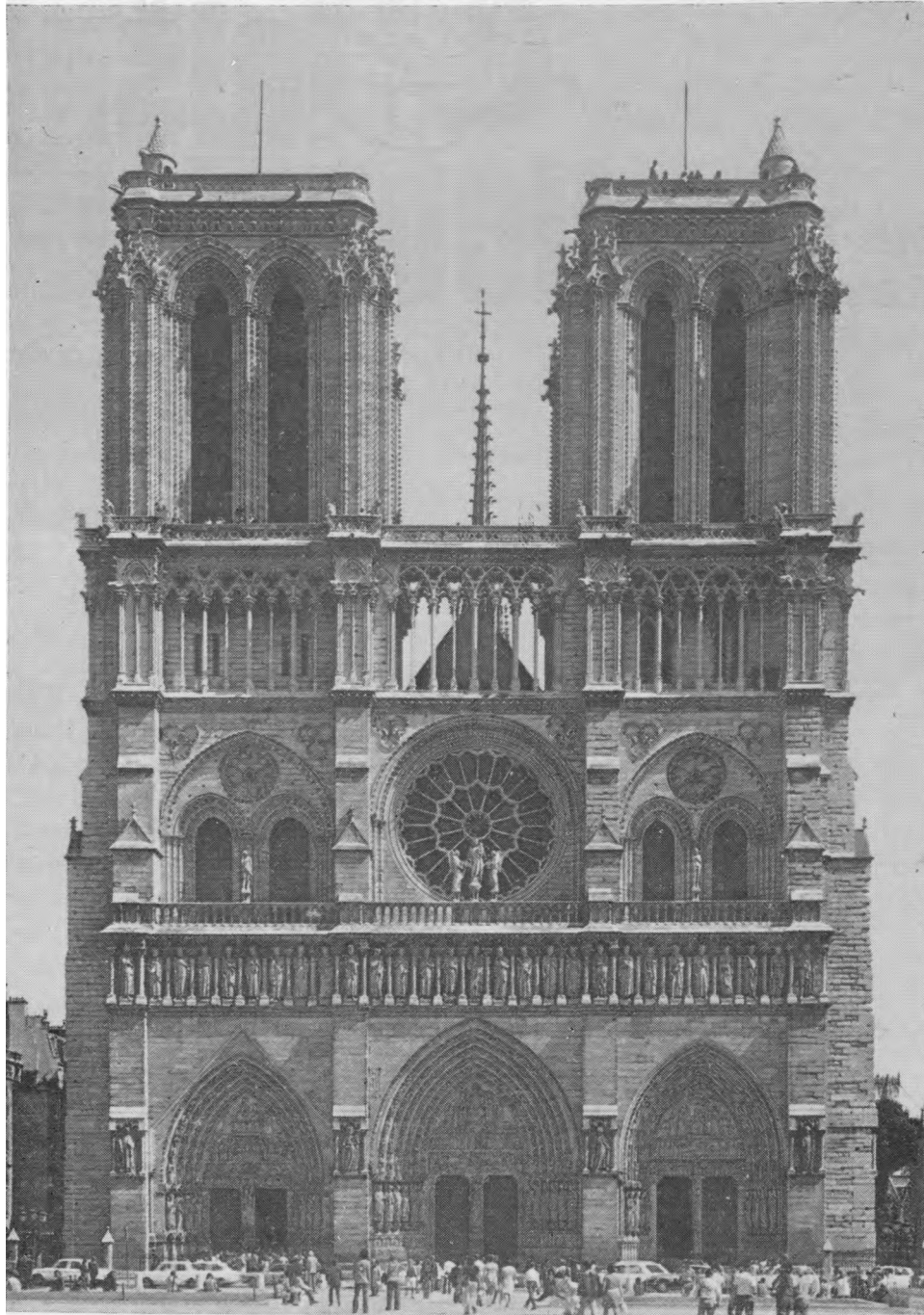
MARIJA STANKUS-SAULAITE

Spalvos po truputį tamsėja, lapai didėja, sodri žolė plečiasi. Žinom, kad vasara. Mūsų namuose keičiasi šešėliai. Rytas kitoks, ir vakaras lėtas, tingus. Veidrodžiuose nauji mūsų veidai, užmiršę vienišąjį speigą. Kartais viskas atrodo įmanoma, o kartais nesinori judėti. Saulė perima mūsų mintis.

Taip greitai gyvenimas praeina. Atrodo, ir tos saulės per mažą, ir jos dovanojamos šviesos nepakankamai. Skverbiasi tamsa. Užmiršę, kad žemėje esame brangūs svečiai, elgiamės kaip ponai. Įnešame neapykantą į ramų peizažą. Nepasitikime nei aplinka, nei savimi. Žemę matuojame pagal save, savo nuožiūra tvarkydami net tai, kas mums nepriklauso, kas, geriausiu atveju, paskolinta. Save laikome centru, užmiršę saulę, atmetę žemės, oro, ugnies ir vandens tvarką. Įsiskverbiamo, kur ne mūsų vieta. Naikiname.

Per greitai gyvenimas praeina, ir išiname neatlikę to, kas nuo mūsų priklausė. Mūsų mintys — tas grožis, tas turtas, kurį mes galėjome žemei duoti — neišreikštos. Mus kiti matė, juto, bet jiems neatsilyginome už dėmesį minties dovana. Neišsiaiškinome. Mūsų vaizduotės niekas nepažino. Neskyrėme laiko išvystyti tą vidaus pasaulį, be kurio žmogui ir išorinis pasaulis gan tuščias. O to iš mūsų laukė tas pats išorinis pasaulis, kuris per mus užbaigiamas.

Vasara, kurioje slypi pradžia ir pabaiga, ateina, mums primindama mūsų pačių pradžią ir pabaigą, mūsų siekius bei svajones ir apsimylimą. Tai gera proga vėl viską apgalvoti: savo vietą žemėje, savo elgesį aplinkoje, savo pačių įprasminimą šią trumpą mūsų gyvenimo dieną.

Paryžiaus Notre-Dame katedra.

KAM ŽMOGUI KOVOTI?

ANICETAS TAMOŠAITIS, S.J.

Ne tik Dievo žodis, bet ir poetų plunksna žmogų žemėje dažnai piešia kaip karį mūšio lauke. Kaujamasi, aišku, su priešais. Todėl jie per keletą numerių *Laiškuose* jau ir buvo aptarti. Mąstant apie kovojimą toliau, reikėtų pasvarstyti apie ginklus, taktiką ir t.t. Bet prieš tai gera paklausti save, kodėl iš viso kovojama. Kareiviai, kuriems neaiškus kovojimo tikslas, nelabai kam tikę. Konkretų pavyzdį turime iš Vietnamo karo. Daug klausukų buvo kilę amerikiečių galvose dėl to karo — tiek ir taip stipriai, kad jie net pasireikšdavo priešo vėliavos gerbimu ir panašiomis demonstracijomis. Todėl ir kovota taip nesėkmingai, kad, paklojus tiek gyvybių teritorijai ginti, ji vis tiek palikta priešui, pavadinus tai "garbinga taika", *peace with honor*. Tad, prieš eidami prie praktinių kovojimo reikalų su apsvaistytais savo priešais, paskirkime valandėlę teoriniam klausimui, nuo kurio tiek daug priklauso: kodėl su jais kovotina! Kad būtų aiškiau ir vaizdžiau, žvilgtelėkime į pasaulinę sritį (mūsiškė yra religinė): kodėl ten žmonės kovoja?

Kovojama įvairiais tikslais. Viena, dažnai kovojama dėl *laisvės*. Laisvė yra viena didžiųjų Kūrėjo dovanų žmogui, gerbiama net paties Dievo: jis skatina, vilioja, įspėja, bet niekada neverčia. Kad laisvė — didelė žmogui brangenybė, matome ir iš to, jog jos ilgesnis ar trumpesnis atėmimas, uždariant į kalėjimą, yra įprastinė bausmė. Vėl, kokia laisvė yra vertinga, ryšku iš to, kad mums kito žmogaus ar dovana, ar draugystė, ar meilė tik tada miela, kai yra laisva, neprivirsta. Be kito laisvės mes tokios dovanos, draugystės, meilės reiškimo nenorime. Todėl lengva suprasti, kad dėl laisvės kovojama. Tokio kovojimo pavyzdžių istorijoje labai apstu: Amerikos kolonijų revoliucija prieš Anglijos jungą, 1831 ir 1863 m. sukilimai Lietuvoje ir Lenkijoje prieš rusų okupaciją, mūsų šalies kovos už 1918 m. atstatytą nepriklausomybę...

Toliau, žmonės kovoja dėl *turto*. Tas turtas gali būti įvairus: nuosavybė, atlyginimas, grobis ar dar kitoks. Daug rasime istorijoje pavyzdžių, kur kariauta ir tebekariaujama dėl derlingos žemės plotų, energijos šaltinių, mineralingų teritorijų ir panašių lobių. Kovojama ir norint jų sau įsigyti, ir išlaikyti. Kovojimo už atlyginimą pavyzdys yra ankstyvesniais laikais dažnai sutinkama samdytoji kariuomenė, kurios garsiausi kareiviai buvo šveicarai. Tokia kariuomenė kovoja už sulygtą algą; pasibaigus sutarties terminui, galėjo būti pasisamdyta prieš ir kovoti jo pusėje. Rasime pavyzdžių taip pat, kur jungiamasi į karą dėl grobio, kaip Chmelnickiui talkinę totoriai Ukrainos sukilimo metu.

Žmonės dar kovoja dėl *garbės*. Skatina ta garbė kovoti įvairiais pavidalais: kad gėda būti nugalėtam, kad negarbinga likti namie, kai kiti imasi ginklo ir traukia į karą prieš besiveržiantį priešą, kad garbė kovoti po žymaus vado vėliava... (Šiuos kovojimo motyvus iš pasaulio svarstome ne tuščiai, nes tai didelė dalimi, kaip vėliau matysime, tinka ir religinei, antgamatinei sričiai).

Žmonės kai kada kovoja dėl *gyvybės*. Gyvybė bene už viską žmogui brangesnė. Net ant lazdos krešantis, senatvės naštos slegiamas žmogus vis tiek dar nori gyventi. Priremtas plėšiko, mieliau atiduoda visa, ką turi, kad tik paliktų gyvybę. Neturime stebėtis, jei žmogus ją iš paskutiniųjų gina, gaivališkai kovodamas, kai žino, jog iš supančio ar puolancio priešų nelauktina pasigailėjimo. Tokio kovojimo pavyzdžių irgi istorijoje nestinga, ypač kur iš anksto žinoma: arba tau mirtis, arba man, kaip gladiatorių atveju.

Toliau, kovojama dėl *draugystės*, paprastai dar užantspauduojamos sutartimi. Tai dažnas reiškinys valstybių tarpe. Žiūrėk, kurios nors nei laisvei gresia pavojus, nei numato gauti kokio nors turto, bet paskelbia karą, nes užpuolama drauginga šalis, su

kuria padaryta savitarpinės pagalbos sutartis, pasižadant kovoti drauge.

Pagaliau kovojama dėl **teisingumo**. Kai matome kitą žmogų skriaudžiamą, engiamą, išnaudojamą, prievartaujamą, ypač jei jis dar yra silpnas, beginklis, nekaltas, mums savaimingai užverda kraujas ir pastveria noras kovoti prieš tokią neteisybę. Ryškus istorinis kovojimo dėl teisingumo pavyzdys yra viduramžiais ir naujųjų amžių pradžioje buvęs riteris, kurio sau užbrėžtas gyvenimo ir veikimo tikslas — ginti išnaudojamą, užstoti silpną, sukliudyti ir atitaisyti skriaudą, sutramdyti savavaliautoją. Neblogas šios rūšies kovojimo pavyzdys iš naujųjų laikų yra socialinio teisingumo siekimas darbininkų klasei.

Trumpai, kovojama dėl laisvės, turto, garbės, gyvybės, draugystės, teisingumo. Kitų motyvų nebeminėsime, nes ir šie šeši duoda apskiai medžiagos pritaikyti religinei plotmei. Pagalvoję randame, kad ir joje kovojame, arba esame skirti kovoti, dėl tų pačių priežasčių.

Viena, kovojame šioje plotmėje su priešais, nes tai **laisvės** reikalas. Teisėjų knygoje Šv. Raštas pasakoja apie stipruolį Samsoną. Savo jėga jis gėdijo tautos priešus filistinus. Bet šie, infiltravę į Samsono šeimos židinį savo agentę, supliukšdino jo stiprybę. Tada pastvėrę išlupo jam akis, surišo grandinėmis ir kaip vergą tyčiodamiesi pristatė sukti girnų.

Samsonas yra vaizdas žmogaus, kuris savo nemirtinga dvasia, atspindinčia patį Kūrėją, ir jai atvira malonės galia yra medžiaginio pasaulio valdovas, tartum koks stipruolis. Bet kaip daugelį pančioja blogi įpročiai, prirakinę prie savęs svaigalai ir kvaišalai, tąso ir stumdo geismai, narplioja pats kūnas, kurį dvasia skirta komanduoti, pakirpusi sparnus pati medžiaga, kuriai skirta viešpatauti! Velnias tikrai gali tyčiotis iš tokio supliukšdintos jėgos stipruolio, dažnai tartum su išluptomis akimis, nes neregincio savo paties skurdo pristatyto sukti jo malūno girnų. Jam turime ir neleisti savęs tokiais vergavimo pančiais kaustyti, ir juos traukyti, kada ir kur pradeda užmauti.

Eikime prie kitų kovos motyvų. Turime sakyti, kad tas mūsų kovojimas yra ne vien laisvės, bet ir pačios **gyvybės** reikalas. **Libera m e, Domine, a morte aeterna!**” meldžia me Dievą: "Nuo amžinosios mirties gelbėk mane, Viešpatie!" Vadinasi, galima savo gyvybę prarasti amžina mirtimi. **Apreiškimo** 21 skyriuje apaštalas Jonas aprašo busimąją Jeruzalę. Sédintysis soste jam taria: "Štai aš visa darau nauja. . . Trokštančiam aš duosiu dovanai gerti iš gyvojo vandens šaltinio. Tai paveldės nugalėtojas, ir aš būsiu jam Dievas, o jis bus man sūnus. O bailiams, neištikimiesiems, nešvankėliams, žudikams, ištvirkėliams, burtininkams, stabmeldžiams ir visiems melagiams skirta dalis ežere, kuris dega ugnimi ir siera; tai yra antroji mirtis". Mes gal niekada nebūsime nešvankėliai, žudikai ar burtininkai. Bet bailiai, neištikimi yra kaip tik nekovojančių arba nepakankamai, apsileidusiai kovojančių vardai; prie šių gal dar priklauso ir stabmeldžiai bei melagiai: nesilaikantys gyvenimu arba darbais to, ką išpažįsta ir garbina lūpos.

Sustojus prie kovojimo už gyvybę, gera prisiminti, kad gyvastis nėra vieno ir to paties laipsnio. Todėl kovojama ne vien siekiant savo gyvybę išlaikyti, bet ir ją turtinti arba, antraip pažiūrėjus, saugoti nuo skurdinimo. Pavyzdžiui, vienur augalas — kaip vaismedis, gėlė ar panašus — gali būti nemiręs, bet vos gyvas, o kito sode ar darželyje apsipylęs žiedais ir aplipęs vaisiais. Yra gyvavimo, kuris daugiau yra vien vegetavimas, ne džiugus ir gausus gyvastingumas. Sodininkas purškia medžius ir kitaip kovoja su kenkėjais ne tik kad medžiai išliktų gyvi, bet kad tos gyvybės ir jos vaisių turėtų gausiai.

Trečia, kovojama dėl **turto**. Turtą — tikrųjų žmogaus ir jo dvasios turtą — alks ta pati mūsų prigimtis, nes jiems skirta: meilės, tiesos, laimės, grožio, džiaugsmo, harmonijos, tobulybės, aukščiausiojo gėrio. Kaip tie turtai žmogų traukia, matome iš to, jog jis ilgesingai jų dailosi ir šoka net prie jų atšvaitėlio, pasirodančio žemėje ir jos daiktuose — kartais tikrai, o daugiausia apgaulingai.

Viena iš priežasčių, kodėl žmonės šių turtų praranda, yra ta, kad nepasiruošę dėl jų kovoti. O nepasiruošę bene svarbiausia kodėl, kad negalvoja, jog bus taikstomasi juos išplėsti. Paimkime pavyzdžiu du vienas antrą mylinčius jaunavedžius. Nelengva būtų rasti kitą tokį didžių gėrybių pavyzdį, kaip į jų gyvenimą pasižėrusios taikos, laimės, darnos. Tie trys žodžiai pasakyti apgalvotai. Tai tarutn kokios trys viena nuo kitos neatsiejamos seserys. Pažvelkime į jas jaunavedžių poroje, pradėdami iš antro galo.

Argi juose nematome darnos? Juk ir biologiškai, ir psichologiškai, taigi ir kūno, ir dvasios struktūra, vyras ir moteris yra nuostabiai išsitingai Kūrėjo harmonizuoti vienas antram, skirti vienas antro ilgėtis, vienas apie antrą svajoti, vienas antrą papildyti, vienas antru turtinti savo dvasios, širdies ir pačios būties aruodus. Argi juose nematome laimės? (Sakėme, jog statomės prieš akis vienas antrą tikrai mylinčius jaunavedžius). Laimę rodo jau pats žodis laikotarpiui, kuriuo vedybų gyvenimą pradeda — medaus mėnuo. Laimę rodo pati priežastis, kuri juos suvedė į viena, būtent jaučiamas laimingumas būti drauge, vienas su antru viskuo dalytis. Pagaliau ar toje jaunavedžių poroje, jei vienas antrą myli, nematome taikos, kitu žodžiu — ramybės? Juk meilė gena šalin baimę, nerimą. Šie Šv. Rašto žodžiai galioja ne vien apie meilę Dievui, bet ir apie mūsų čia paimtą. Ar jaunavedžius neramina ateitis ir jos nežinia? Ar jiems baugu, kad gali netekti iš ko gyventi? Ar Jokūbą gąsdino septyneri metai tarnavimo ir plušos savo uošviui už Rachelę, kurią mylėjo?

Paėmę gamtovaizdį, galime sakyti, kad vienas antrą mylinčių jaunavedžių poroje matome taiką, puiką, derlingą, Dievo laiminamą sodybą, supamą žalių pievų, javo auksu nuspalvintų laukų, gėrybių gausą nešančių daržų, ūksmingų medžių. Kodėl iš tokios sodybos neretais atvejais pasidaro krūva griuvėsių arba pora lūšnų, kyšančių iš brūzgyno? Tokių mums visiems yra tekę matyti vykstant keliais. Griuvėsių krūva ge-

rai vaizduoja šeimos rūmų baigimąsi skrybių griūtimi, stūksančios lūšnos — tokias šeimas, kur žmonos ir vyro santykiai pasidarę vien kaip katės ir šuns. Taip atsitinka svarbiausia todėl, kad anais savo taikos, laimės, darnos turtais naudojasi nepagalvodami, dar tiksliau pasakius, užmiršę tiesą, jog Piktasis visokiais būdais taikstysis juos išplėsti, todėl nesiruošia kovai su juo ir jo kišamomis blogio įtakomis. Kai tos įsluogia ir ima atakuoti, anie turtai sumalami.

Tęsdami toliau motyvų svarstymą, turime sakyti, kad kovojimas yra taip pat **garbės** reikalas. Jo reikalauja Dievo garbė, kuriai svarbiausia esame sukurti. Taip pat žinome, jog mus kviečia po savo vėliava nepaprastai garbingas vadas — Kristus. Šv. Ignacas Lojolą iliustruotai nurodo, jog tokį kvietimą paniekinantis asmuo vertas užbadyti pirštais. Pagaliau nekovoti, leisti save plėsti ir skurdinti būtų negarbė prieš kitus žmones, mūsų brolius ir seseris, stojusius į karą už tai, kas tauru, aukšta, idealu.

Mūsų kovojimas taip pat yra **draugystės**, sutarties, pažado reikalas. Argi mes nesame davę pažado kovoti krikšte, vėliau tą pažadą specialiomis progomis atnaujinę? Gal krikščionio su Kristumi nesieja gyvenimo ir mirties draugystė, dar tartum užantspauduojama šv. Eucharistijos priėmimu, darantis su juo viena?

Galų gale mūsų kovojimas yra **teisingumo** reikalas. Juk sąžinė, diktuojanti kovą prieš blogį, yra teisingumo rodiklis, o Viešpats Kristus vadinamas Teisingumo saule. Pranašai gi ir skelbė, kad vienas pagrindinių Mesijo uždavinių bus atnešti žemei teisingumą. Tos žemės veidą, tautų santykius ir asmenų tarpusavio ryšius dar šiandien tebedarko, it kokios votys, bjaurios ir skaudžios neteisybės. Jos turi būti šalinamos, tuo dedantis prie Kristaus žemėje vykdomo uždavinio. Viena didžiausių neteisybių, gimdančių ir kitas, yra ta, kad žmogus, būdamas Dievo sukurtas kaip jo paveikslas, elgiasi atvirkščiai, negu ta jo kilnybė reikalauja. Šią neteisybę iš savo gyvenimo šalinti yra kiekvienam prieinamas ir našiausias būdas kovoti už teisingumą.

KODĖL TU, DIEVE, MUMS TOKS TOLIMAS?

KUNIGAS JONAS

Aš? Jums tolimas? Ar tu žinai, ką sakęs? Ar gerai pagalvojai, darydamas man tokį priekaištą? Ar nebūty teisingiau klausyti: "Kodėl aš Tau, Dieve, esu toks tolimas?" Jei tu tikrai tiki, kad Jėzus tikrai yra mano Sūnus, Dievas iš Dievo, todėl pati tiesa, kuri negali nei klysti, nei kitų suklaidinti, tai ar neturėtum rimtai imti Jo liudijimą: "Niekas nenuveina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane. Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą! ... Nejaugi tu netiki, kad aš esu Tėve ir Tėvas manyje?.. Tikėkite manimi, kad aš esu Tėve ir jūs manyje. Tikėkite bent dėl pačių darbų". (Ligonių išgydymai, mirusiųjų prikėlimai, Jo paties prisikėlimas. .

Bet, Viešpatie, mums ir Jėzus yra jau labai tolimas. Mus skiria kone du tūkstantčiai metų, todėl Jis mums yra išblėsęs.

Kodėl išblėsęs? Ar ne todėl, kad jūs netikite, ką Jis jums yra pasakęs? "Aš esu Tėve, ir jūs manyje, ir aš jumyse... Jei kas mane myli. .. ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime" (Jn 14,6-22). Tai ne tuščios kalbos. Tai gyvenimo tikrovė! Kodėl ja netikite ir ja negyvenate? Ar ne todėl, kad jums tai nelabai rūpi? Jums labiau rūpi visa kita, tik ne aš.

Norint pajusti mano Sūnų ir mane visai arti, jūsų sielos gelmėje, reikia atkreipti į mus dėmesį. Reikia suprasti, reikia savyje nutildyti nuolat užiantį pasaulišką triukšmą, reikia apraminti savo vaizduotę, mintis, rūpesčius. Tokiam susikaupimui reikėtų kasdien skirti mažiausiai pusvalandį, geriau valandą ar daugiau laiko. Reikėtų ieškoti kontakto su manimi, kaip televizijoje ar radijuje jūs ieškote tikros bangos. Jos nepagavę, negaunate nei vaizdo, nei muzikos, nors jų yra pilna erdvė. Joms pagauti reikia įjungti savo aparatą į tinkamą bangą. Panašiai yra ir tada, kai jūsų sielos aparatas nėra įjungtas į mano "bangą", nors aš esu jums artimesnis už jūsų pačių mintis ir širdies plakimą. Ar jūs nuolat jaučiate savo širdies plakimą? Ar nereikia ieškoti pulso,

jį apčiuopti, gerai įsiklausyti? O kiek laiko jūs skirate įsiklausyti į mane?

Tyliu. Nežinau, ką Viešpačiui atsakyti,

Taip, taip, jūs kartais, gal net reguliariai, sušnibždate ar sumurmate kokį poterėlį, dažniausiai paskubomis, patys nesuvokdami, ką kalbate. Net ir į bažnyčią nueinate dažniausiai iš įpročio, iš tradicijos, o ne tikrai su manim pabendrauti. Ir čia jūs dažnai pasineriate savo svajonėse, rūpinatės visokiausiais reikalais reikaliukais, o man skirate labai mažai dėmesio. Daugelis tik nuobodžiaujate, nekantriai laukiate, kad greičiau pasibaigtų mišios. Ar ne taip yra su dauguma tikinčiųjų?

Ir vėl tyliau.

Jūsų mintys, jūsų širdys yra toli nuo manęs, o ne aš nuo jūsų. Jūs su manim elgiatės taip, kaip nesielgtumėte nė su vienu savo mylimu ir laukiamu svečiu. Ar tokiam atėjus, jūs paliktumėte jį vieną sėdėti salone ir pabėgtumėte, net neatsiprašę, prie savo darbų, ar atsisėdę toliau, stebėtumėte savo mėgstamą televizijos programą, kaip daro neišauklėti vaikai? Mane jūs dažniausiai taip ir paliekate vieną, net komuniją priėmę. Gal dar nė iš bažnyčios neišėję, jau dairėtės po kitus savo svajojamus pasaulius ar užvedate kalbas su pažįstamais. . . Ir sakote, kad aš esu jums tolimas...

Raudonuoju iš gėdos ir tyliau, nes ir pats taip neretai pasielgiu.

Aš labai gerbiu jūsų asmenybės laisvę. Nė vienam, manęs nenorinčiam, neprisimečiau. Jūs turite manęs norėti, ieškoti, prie manęs veržtis. Turite mane kviestis, prašyti ir tai gana dažnai: "Viešpatie, padėk man Tave vis labiau pažinti, kad galėčiau Tave tikrai įsimylėti ir būti Tau ištikimesnis". Ar dažnai taip mane prašai? Nekviečiamas, neprašomas aš pas jus neinu. Ar kada nors skaitei, ar gal girdėjai skaitant evangelijoje apie du Jėzaus mokinius, keliaujančius į Emaus miestuką Velykų rytą? Juos pasivijo Jėzus. Užkalbino. Bet jie buvo taip pa-

sinėrę į savo pokalbį vienas su kitu, kad Jo neatpažino. Tačiau, atkeliavus į Emaus, jie ėmė prašyti Jį, kad pasiliktų nakvoti. "Versite privertė užteiti", sako Raštas. Ir tada, susėdus vakarieniauti, Jėzus ėmė laužyti ir laiminti duoną. Tada atsivėrė mokinių akys, ir jie Jį atpažino. O kada jūs verčiate mane būti su jumis? Ar Jėzus nepatarė: "Prašykite ir gausite, ieškokite ir atrasite, belskite ir bus jums atidaryta?" Kiek jūs mane prašote leisti jums mane pajusti? Kiek ir kur jūs manęs ieškote? Nebent kai jus aplanko liga ar kita nelaimė, ir niekur nebegaunate pagalbos. Tai tik tada jūs mane prisimenate. Bet ar tai yra nuoširdus mylimo Tėvo pasikvietimas? Ar tai noras su manim pabendrauti? Ar tai nėra greičiau "skubiosios pagalbos" šauksmas, kaip gaisrui ar širdies priepuoliui ištikus? Ta "greitoji pagalba" atliko savo darbą, išvažiavo ir vėl užmirštama. Ar ne panašiai elgiatės ir jūs su manimi?

Ir vėl tyliu, nuleidęs galvą.

Ar aš jums tolimas? Jei jūsų televizijos ar radijo laidai būtų aprūdiję, atsileidę, neprivertę, ar jūs galėtumėte gauti aiškų, švarų paveikslą ar garsą? Kiek visokių čirškimų ir burzgimų! Panašiai ir su jumis, kai jūsų sielos yra nuodėmės rūdžių apėstos, atsipalaidavusios nuo manęs mėnesių mėnesiais, net metų metais. Kaip jūs pajusite mane, kurs neapkenčiu nuodėmės, net ir mažiausios, labiau negu ugnis vandens? O jūs norite jausti mane artimą, nė nebandydami rimtai apsivalyti nuo savo nuodėmių, sutvarkyti savo gyvenimą pagal mano pageidavimus. Nuodėmės jūs jau laikote "praktiško gyvenimo poreikiais", "prigimtųjų reikalavimais". Aistros, blogi polinkiai, nuodėmės sutvarkomos tik malda, pasninku ir įvairiais gerais atgailos bei artimo meilės darbais. Dėl to tenka ir pakentėti, ir susivaldyti, ir savęs gerokai išsižadėti, ir stengtis mane atsiprašyti bei taisyti, ir tokiu būdu man įsiteikti, laimėti mano palankumą. Ar Jėzus jums nesakė: "Būkite tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas?" Kas iš jūsų rimtai stengiasi būti nors kiek panašesnis į mane? Žinoma, ne visagalybe, ne iš-

mintimi, ne amžinumu, bet savo gerumu, šventumu, sielos švarumu ir besąlygine visų meile?..

Atsidūstu ir vėl tyliu.

Ar aš esu jums tolimas? Dar kartą — ne! Aš esu jums labai artimas. Esu nuolat jumyse, kai nesate mirtinose nuodėmėse. Jūs man esate tolimi, nes nesistengiate su manimi bendrauti, kaip mylintys sūnūs ir dukros su savo mylinčiu tėvu. Pradėkit veržtis prie manęs. Pradėkit kuo dažniau mane kviestis pas save, apsivalę nuo nuodėmių. Imkite šnekučiuotis su manimi, bet nuoširdžiai, o ne kaip papūgos kartoti vaikystėje išmokus poterių; tada greitai pajusite, koks aš esu jums artimas! Ar paklausysite, ar patikėsite, kad aš labai noriu su jumis bendrauti, kad "mano džiaugsmas yra būti su žmonių vaikais?"

Mielieji šių eilučių skaitytojai ir skaitytojos, jei aš iš tiesų būčiau savo ausimis girdėjęs visa tai, kas čia surašyta, ar būčiau galėjęs atsiliepti Dievui: "Viešpatie, be reikalo šitaip mums priekaištauji... Esame Tau pakankamai ištikimi, Tave kviečiamės, bet ar Tu didžiuojies, ar neturi mums širdies ir palieki mus vienus, vienišus, kad kartais užteina mintis, *jog Tavęs visai nėra*".

Aš už save taip atsakyti negalėčiau. Per daug tiesos Jis man būtų išdėjęs. Būčiau galėjęs tik nuoširdžiai sakyti: "Atleisk man, Viešpatie, paiką mano išsišokimą neapgalvotu klausimu. Padėk man nuo šiol atsiminti, ką Tu teisingai pasakei, ir visa siela imsiu Tavęs ieškoti. Ne kur nors tolybėse, už debesų "danguose", bet savo paties nuo nuodėmės išvalytoje širdyje ir sakramentuose, kur Tu nuolat esi.

• Tasmanijoje prieš porą metų įsisteigė sąžinės kaliniams Sovietų Sąjungoje globoti organizacija: Friends of the Prisoners. Jos adresas: Post Office Box 12, Sandy Bay, Tasmania, 7005, Australia. Jai vadovauja didelis lietuvių draugas kun. Gr. Jordan, S.J. Sekretorė yra universiteto studentė Barbara Carr. Draugija paremta krikščionybės principais. Ji išsiplėtė ne vien Australijoje, bet ir Naujojoje Zelandijoje, Anglijoje, Japonijoje, net ir Suomijoje.

JEI KAS MANE MYLI.

CHIARA LUBICH

"Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime" (Jn 14,23).

Tuos didžios reikšmės žodžius Jėzus pasakė paskutinės vakarienės metu, jautriame atsisveikinime su apaštalais prieš savo mirtį. Tarp kitų dalykų Jis tik ką buvo pažadėjęs apsieikšti tiems, kurie Jį myli.

Tada Judas Tadas paklausė, kodėl Jis nori apsieikšti jiems, o ne pasauliui? Apaštalas įsivaizdavo ir tikėjosi, kad Jėzus, apsiskelbdamas viešai nepaprastu būdu, galėtų pakeisti istorijos eigą ir, jo manymu, efektyviau paveikti pasaulio atsivertimą.

Bet Jėzus kitaip galvojo ir paaiškino, kad Jo apsieiškinimas bus paprastas, bet kartu ir ypatingas: kur bus tikėjimas ir meilė, ten į tikinčiųjų širdis ateis Trejybė.

Išrinktoji tauta ilgai laukė Viešpaties atėjimo, ką gražiai išreiškia šie Šv. Rašto žodžiai: "Džiūgauk ir linksminkis, Siono dukra, nes štai aš ateinu ir gyvensiu tavo viduje, sako Viešpats" (Zak 2,10).

Atsakydamas Judui, Jėzus nurodė, kaip Jis pasiliks savųjų tarpe po savo mirties ir prisikėlimo. Jis paaiškino, kokius santykius žmonės galės turėti su Juo, būdami vienybėje su prisikėlusiu Viešpačiu.

Jėzus gali būti ir dabar pavieniam krikščionyje ir bendruomenėje. Jo nereikia laukti ateinant tik ateity. Jis trokšta būti ne tiek statytoje šventykloje, kiek pačioje žmogaus širdyje, kur galėtų būti gyvuoju tabernakuliu, Trejybės buveine.

Bet kaip krikščionys gali tai pasiekti? Kaip jie gali turėti Dievą savo širdyse? Jie gali Jį turėti mylėdami Jėzų, ne sentimentaline meile, bet gyvendami pagal Jo žodžius.

Kai krikščionis turi tokią meilę, matomą jo darbuose, Dievas jį pamilsta, ir Trejybė apsigyvena jo širdy. "Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime".

Jono Evangelijoje "žodis" Jėzaus burnoje yra sinonimiškas Jo "įsakymui". Krikščionis turi laikytis Jėzaus įsakymų, bet jie nėra kokia įstatymų eilė. Juos visus apima vienas — tarpusavės meilės įsakymas. Jį Jėzus parodė, plaudamas savo mokiniams kojas. Dievas įsako visiems krikščionims mylėti vienas kitą, atsiduodant visiškai, kaip pats Jėzus mokė ir darė.

Kaip mes turime mylėti, kad Tėvas mylėtų mus, ir Trejybė apsigyventų mumyse? Tai mes galime pasiekti, mylėdami vienas kitą visa širdim, tvirtai pasiryžę ištverti.

Tik taip mylėdami, mes, tikintieji, pradėsime gyventi tuo, giliai siekiančiu, krikščionišku asketizmu, kurio iš mūsų reikalauja nukryžiuotasis Jėzus. Dėka tos tarpusavės meilės ir kitos dorybės žydės mūsų širdyse. Kaip tik tokia meilė ir yra tikriausias krikščionio šventumo matas.

Ir pagaliau tokios meilės dėka Jėzus, prisikėlęs Viešpats, apsigyvena pavienio krikščionio širdy ir krikščionių bendruomenėje.

Iš anglų kalbos išvertė K. P.

VIEŠPATIE, KAD REGĖČIAU...

Buvusi SIBIRO TRMETINĖ

Aklojo dalia sunki, nepavydėtina. Nematyti saulės ir vyšnios žydėjimo, visą gyvenimą klaidžioti su naktimi akyse — tai neregio dalia. O ar ne kiekvienam ji skirta? Ar savo pilno regėjimo nepalikome anapus rojus vartų? Juk einame per žemę ir ant jos žydėjimo nematome Tavo pirštų, atidarinėjančių žiedų taureles. Pakeliam į dangų veidą ir nematome Tavo akių, žvelgiančių iš žvaigždėto skliauto. Ir visos mūsų dienos, jų laimė ir negandai atrodo mums lyg aklo likimo žaismas, o ne didžią Tavo

planų detalės. Visi mes esame daugiau ar mažiau neregiai, visi stumdomės savo keliuose, skaudiname vienas kitą, to nematydami.

Bet jei vieną kartą praeidamas Tu paliestum mano blakstienas, ar akys pakeltų Tavo šviesą? Ar aklumas nėra Tavo pasigailėjimo dovana? Jei pamatyčiau ir gerai suprasčiau Tavo buvimą altoriuje, kaip galėčiau atsitraukti nuo jo ir grįžti į kasdienybę? Ir jei pamatyčiau tikrąją save, kaip išdrįščiau paliesti Tavo durų skląstį?

Didžio pasigailėjimo šešėliu Tu pridengi mūsų akims per ryškią šviesą. Leidi susikurti mums daug neprotingų vilčių ir iliuzijų, leidi lyg vaikams jomis žaisti, kad širdis galėtų pailsėti prieš būsimą negandą.

O tave, aklasis mano broli, aš norėčiau paklausti — ar regėjimas atnešė tau laimę? Ar pasidarysi geresnis? Juk taip dažnai akys pamato tai, ko rankos niekada nepasieks, ir širdis praranda ramybę. Atsitinka, kad akis verta išlupti. Minios stebimas, fariziejų tardomas, ar tu nepasiilgsi aklos ramybės?

Dievas suklysti negali. Tu gavai, ko prašei ir kas tau buvo reikalinga. Bet aš, Dieve, ko aš turiu prašyti: ar kad regėčiau, ar kad pridengtum nuo mano akių per ryškią šviesą? Jei galima, leisk visada matyti Tavo rankas, tvarkančias mano gyvenimą. Tavo valią, kuriai turiu paklusti be atsikalbinėjimų. Tavo akis, reginčias slapčiausią mano mintį — viską, ko reikia, kad neklaidžiočiau tamsybėse.

Leisk matyti save — savo silpnybes ir nuodėmes — viską, ką nuo mano akių slepia ambicija ir savimeilė, o nuo artimųjų — pagarba ir meilė. Leisk pamatyti ir žmones — draugus ir priešus, pamatyti juose Tavo šviesos atspindį — tą gerumą, kurio reikia, kad juos pamilčiau kaip brolius.

Tu esi šviesa. Suspindėk mano akyse, kad regėčiau Tavo darbus ir gyvenimo prasmę. Kaip pakelės neregiai stumdomės visais vieškeliais ir šaipomės vieni iš kitų aklumo. Leisk suprasti savo aklumą ir pajusti didį šviesos ilgesį — tokį didelį, kad sukluptume prieš Tave su maldavimu: padaryk, kad regėtume. . .

SIEKIANČI TIKRĄ KRIKŠČIONIŠKĄ MEILĘ

P. DAUGINTIS, S.J.

Maždaug prieš metus Čikagos lituanistinės mokyklos mokiniams buvo pateikta anketa. Tarp kitų klausimų buvo ir šis: "Kokius labiausiai norite iš savo tėvų?" Labai didelis nuošimtis atsakė, jog norėtų, kad tėvai skirtų daugiau laiko su jais pabūti, juos išklaudyti, jiems padėti. Taip pat ir suaugusieji nori paramos ir meilės iš savo šeimų, giminių ir draugų. Taip buvo visada, bet ypač tai galioja mūsų laikais. Žymus JAV katalikų rašytojas ir veikėjas R. Martin tvirtina, kad modernaus kataliko žymė yra aktyvus gyvenimas krikščioniškoje bendruomenėje. Tad šiame rašinyje ir pasvarstysime, kas yra toji tikra krikščioniškoji meilė ir kaip siekti, kad mūsų šeima, giminė, būrelis, draugija, parapija... būtų mums padedančios ir palaikančios visuomeninio gyvenimo formos.

KETURI TARPSNIAI

Jėzus su savo mokiniais ir Marija pakviestas nueina į vestuves Kanoje. Ten, Marijos prašomas, išgelbsti jaunavedžius iš nemalonybės padėties pirmuoju savo stebuklu, paversdamas vandenį vynu. Tai buvo lyg jo vestuvinė dovana jaunajai porai.

Jėzus pamilo savo mokinius, ir mokiniai jį labai mylėjo. Kristus paskutinės vakarienės salėje jiems pareiškė: "Jau nebevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką veikia šeimininkas. Jus aš draugais vadinu!" Apaštalai ypatingu būdu pajuto didelę, draugišką Kristaus meilę, kai pirmą kartą priėmė komuniją ir taip artimiausiai susivienijo su juo.

Taigi tikra žmogiška meilė turi keturis tarpsnius: 1. simpatija, pamėgimas to asmens, juo grožėjimasis, 2. pamėgimo išreiškimas žodžiais, dovanomis, darbais, 3. abipusė, draugiška meilė, siekianti būti drauge su pamėgtu asmeniu, su juo kalbėtis, jausti jo įvertinimą, pagarbą, meilę, 4. vienijanti meilė, siekianti bendro gyvenimo, vienas ki-

tam atsidavimo, susijungimo dvasia ar net kūnu.

Meilė pačia savo esme ir psichine sąranga siekia, kur tik galima, aukštesnių meilės tarpinių, ir mylintis asmuo — meilės pilnatvės. Tuo labiau jos siekia pastoviuose bendravimo junginiuose, sambūriuose. Užtat nepatenkintas, pavyzdžiui, šeimoje jaučiasi vyras, jeigu žmona, paruošusi gerus pietus, nepasako jam nė vieno malonaus žodelio. Teko girdėti ne vieną žoną skundžiantis: "Mano vyras viskuo mane aprūpina, net dar pinigų duoda, tačiau jis nelaiko manęs savo mylima žmona". Tai dar trečio meilės tarpsnio, draugiškos meilės, nepasiekusi ar atšalusi meilė. Dėl to šeimos ar kito sambūrio nariai yra nepatenkinti, skundžiasi, pradeda kitur meilės ieškoti.

PAGONIŠKA IR KRIKŠČIONIŠKA MEILĖ

Kartą apaštalai stebėjo tokį įvykį. Kambaryje prie žmonių apsėsto Mokytojo prisigrūdęs vienas stambus vyras. Jis pranešė Jėzui: "Tavo motina ir broliai laukia tavęs lauke". Apaštalai pamatė, kaip Jėzus apsižvalgė aplinkui. Tada išgirdo jį sakant: "Kas klauso Dievo žodžio, tas mano motina ir mano broliai, seserys!" Tai atrodė keista apaštalams — jų Mokytojas Jėzus savo klausytojus laiko svarbesniais už motiną ir brolius, seseris; kraujo giminystę laiko menkesne už dvasinį ryšį ir dvasinę giminystę. Dar keistesni atrodė apaštalams Kalno pamoksle išgirsti Kristaus žodžiai: "Jeigu jūs sveikinate savo brolius, ką ypatingo jūs nuveikiate? Argi to nedaro ir pagony? Jeigu jūs mylite tik tuos, kurie jus myli, ką gi užsitarnaujate?"

Turbūt ir mums keisti šie Jėzaus žodžiai. Tačiau Kristus nepaneigė iš kūno ir kraujo kylančios giminystės vertės; jis nesakė, kad tokia meilė, toks gera darymas kitiems yra blogas. Jis tik pasakė, kad tokia meilė pagoniška, grynai žmogiška, prigimtinė. Ji reikalinga žmonių tarpusavio bendravimui ir bendradarbiavimui. Tai aukso taisyklė: daryk kitam tai, ko norėtum, kad kitas tau darytų; ir nedaryk kitam to, ko nenorėtum, kad kitas tau darytų. Tai prigimties įstaty-

mas, įrašytas į žmogaus prigimtį. Mat žmogus iš prigimties jau yra linkęs į save, yra individualistas, egoistas; jis yra ir socialus, bendruomeniškas, linkęs į kitus, altruistas,

Kristus savo naujuoju įsakymu įsako aukštesnę meilę: "Bet jūs mylėkite savo priešus, darykite jiems gera ir skolinkite, nieko nesitikėdami. .. Tuomet jūsų lauks didelis atlygis, ir jūs būsite Aukščiausiojo vaikai: juk jis maloningas netgi nedėkingiesiems ir piktiesiems. . . Mylėkite vienas kitą, kaip aš jus mylėjau. Nėra didesnės meilės už to, kuris guldo gyvybę už savo draugus... Aš guldau gyvybę už savo avis... Aš tikras vynmedis. Jūs vynmedžio šakelės. Pasilikite mano meilėje!"

Jėzus mylėjo didele žmogiška ir dieviška meile visus žmones, net savo priešus. Kaip apaštalai, taip ir visi tikintieji yra dieviško vynmedžio šakelės. Kaip Kristuje, taip ir juose visuose sruvena dieviško gyvenimo srovė. Kristus yra juose ir jie Kristuje. Anot šv. Pauliaus žodžių, jie yra Kristaus paslaptingojo kūno nariai. Tad kas padaro ma jiems, nariams, padaroma ir Galvai — pačiam Kristui. Taip pasidaro suprantami ir Kristaus-Teisėjo žodžiai: "Ką padarėte vienam mano mažiausiąjų brolių, man padarėte!"

Kristus, Dievo Sūnus, myli mus, žmones, žmogiška ir dieviška meile. Taip ir mes, jo nariai, su juo susivieniję vynmedžio šakelės, pajėgiame jį, Dievą, ir žmones taip pat mylėti žmogiškai dieviška meile. Tai aukštesnė, krikščioniška meilė. Ji apima net priešus, siekia didele, pasiaukojančia ir vieningančia meile jungtis su visais. Tokios meilės meldė saviesiems Kristus, Vyriausias Kunigas, paskutinėje vakarienėje: "Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegu jie būna viena mumyse, kad jie pasiektų tobulą vienybę, kad pasaulis pažintų, jog tu esi mane siuntęs".

TIKINTĮJŲ PALAIKANČIOS BENDRUOMENĖS

Mes esame susirūpinę, ar neatšals mūsų tikėjimas, ar išsilaikysime tikrais katalikais iki pat mirties, ypač ar mūsų vidurinioji ir jauniausioji karta, vaikai ir anūkai, bus geri

žmonės, praktikuojantys, tikri katalikai. Mat aplinka vis labiau nukrikščionėja. Blogasis pasaulis, milžiniška propaganda vilioja žmones į nuodėmę. Viešoji opinija ir daugybė žmonių nelaiko net nuodėme ar nusikaltimu paleistuvystės, svetimavimo, skyrybų ir milijonų nekaltų kūdikių žudymo abortais!

Pirmųjų amžių krikščionys gyveno visai pagoniškoje aplinkoje ir visuomenėje. Jos papročiai buvo dar blogesni. Kai kur net dievus garbindavo paleistuvystėmis. O jie vis tiek atsilaikė! Jie išliko krikščionys, nors būdavo persekiojami, tremiami, kišami į kalėjimus ir žudomi. Kodėl atsilaikė? Atsakymą duoda jų gyvenimo aprašymas Apaštalų darbų knygoje: "Visas tikinčiųjų būrys turėjo vieną širdį ir vieną sielą. Visi tikintieji laikėsi drauge ir turėjo visa bendra. Nuosavybę bei turtą jie parduodavo ir, ką gavę, padalindavo visiems, kiek kam reikėjo. Jie kasdien sutartinai buvodavo šventykloje, o savo namuose tai vienur, tai kitur laužydavo duoną, su džiugia ir tauria širdimi drauge vaišindavosi, garbindami Dievą, ir buvo visos liaudies mylimi. O Viešpats kasdien gausino jų būrį tais, kurie ėjo į išganymą".

Iš tų trumpų aprašymų suvokiame, kad pirmieji krikščionys sudarė Jeruzalėje vieną darnią bendruomenę, lyg besimylinčią didžiulę šeimą. Jie mylėjo Dievą ir vienas kitą didele meile, skatinančia net visą savo turtą išdalinti kitiems. Ta miela, džiugi, vienas kitą palaikanti bendruomenė ir padėjo jiems *atsilaikyti visuose sunkumuose*.

Taigi ir mums reikia tokių bendruomenių, kuriose gyvendami ir veikdami, vienas kitą palaikydami, vienas kitam padėdami, galėtume išsilaikyti gerais katalikais šiais sunkiais laikais. Kaip jau minėjome, ir tas JAV katalikų veikėjas Ralph Martin tvirtina, kad modernaus kataliko žymė yra aktyvus gyvenimas tokiose krikščioniškose bendruomenėse.

Pirmiau bendruomenė buvo laikoma šeima, o taip pat vienuolynai, t.y. po vienu stogu gyvenančių ir drauge dirbančių žmonių junginys. Dabar bendruomenėmis yra

"Laiškus lietuviams" ir konkurso laimėtojas sveikina generalinė konsule Juzė Daužvardienė.

laikomos įvairios grupės, turinčios dvi pagrindines žymes: 1. tikslas, kuris sujungia žmones drauge ko nors siekti, 2 draugystė, t.y. draugiškas būdas siekti to tikslo. Vienas kitą turi mėgti, susirišti asmeniškais bičiulystės ryšiais, vienas kitą palaikyti, turėti vienas nuo kito priklausomumo sąmonę.

Tokiuose pastoviuose draugiško bendravimo sambūriuose pirmiausia turi viešpatuoti didysis bendruomeniško gyvenimo principas — meilė. Meilė yra simpatija kitam, jo vertinimas, nes jis yra asmuo, Dievo vaikas, Kristaus brolis, sesuo. Meilė yra jam gero linkėjimas, jo laimės ir gėrio stątymas aukščiau už savo; pastangos daryti jam gera, duoti jam dovanų, savo turtą, net patį save. Jeigu taip nedarytų, jis jaustų, kad jis gali būti laikomas savimyla, egoistu, o ne didžiadvasišku, pilnu meilės ir atsida-vimo kitiems.

Žinoma, praktikoje nereikės dažnai kito gėrį statyti aukščiau už savo, ypač už savo gyvybę. Tačiau reikia turėti tokį ryžtingą nusistatymą ir norą, pvz., šeimoje būsimai

motinai vyras turėtų būti pasiryžęs išleisti net visą savo turtą, kad tik galėtų išgelbėti jos ir vaiko gyvybę ar sveikatą. Kunigas, teikdamas ligoniui sakramentus, neturėtų bijoti užsikrėtimo pavojaus.

Nesavanaudiška, kilni pasiaukojanti meilė skatina ir palaiko kitus bendruomenės narius bei jų pastangas dirbti, veikti, aukotis. Taip galvojant ir elgiantis, pamažu visą bendruomenės gyvenimą perima *meilės dvasia*, ir meilė tampa *pagrindiniu bendruomenės įstatymu*. Žmogui bus miela ir malonu gyventi tokioje bendruomenėje, ar tai bus šeima, ar vienminčių draugų būrelis, klubas, draugija, parapija...

KAIP PAKEISTI IŠKREIPTĄ SUPRATIMĄ?

Daug kam nepatinka tokiose bendruomenėse gyventi, nors ir norėtų. Tokių žmonių bendruomeninio gyvenimo supratimas dažniausiai yra iškreiptas, klaidingas, todėl jie ir nesistengia į tokias bendruomenes įsijungti arba vien tik iš išorės joms priklauso. Toks žmogus gal taip galvoja: "Gyvenant kokioje nors bendruomenėje, kitų problemos taps mano problemomis, o aš noriu gyventi sau ramus, nepriklausomas, nesirūpinti kitų bėdomis. Taip pat daugumas žmonių rūpinasi tik savo reikalais, tad neapsimoka gaišinti laiką, bendraujant su jais. Jei ką gero padarysi, kiti nebus tau už tai dėkingi ir tave stengsis toliau išnaudoti. Savo žodžiais ir elgesiais aš galiu užgauti kitus, dėl to jausiuos atsakingas, jų nemėgstamas. Su kai kuriais žmonėmis nenoriu artimiau bendrauti: jie man labai nesimpatiški ar norintys pasirodyti didesni už mane".

Be abejo, veiklus dalyvavimas šios ar kitos bendruomenės gyvenime reikalauja pastangų, o kartais ir aukų. Tai nepatinka neapsigalvojančiam žmogui ir dviem didžiosioms jo individualinės prigimties galioms:

1. gyvybiniam polinkiui (gyventi, maitintis, daugintis) ir iš jo kylančiam kūniškam malonumui;
2. galios arba valdymo polinkiui ir iš jo kylančiam savo didelės vertės suvokimo ir savigarbos jausmui.

Nepatinka taip pat ir baimės jausmui, skatinančiam žmogų vengti atsakomybės, kad nepatektų

į aplinkybes ar pavojus savo gyvybei, sveikatai, garbei, netekti pamėgtųjų malonumų. .. Todėl vis neapsisprendžiama veikti, nesiimama planuoti ir t.t.

Toks žmogus, vis dėlto norintis gyventi bendruomenėje, kad pajustų jos narių vienas kitą palaikančią meilę, kad būtų mylimas ir mylėtų, bet turintis didelių psichologinių sunkumų, turi pagalvoti, jog Kūrėjas-Dievas taip sukūrė žmogų, kad, netrumparegiškai žiūrint, didieji individualinės pusės polinkiai laimi, jeigu jie įsijunga į socialinės žmogaus prigimties didžiosios galios — meilės veiklą.

Kaune gyvenęs didelis studentų vargšų šelpėjas ir inteligentų patarėjas Tumas-Vaižgantas tai yra išreiškęs plačiai pagarsėjusiu posakiu: "Kitiems gera darydamas, pats laimingas tapau".

Iš tikrųjų gera darymas kitiems, meilės ir laimės nešimas savo bendruomenės nariams, teikia laimę ir pačiam žmogui. Juk toks žmogus yra kitų labai vertinamas, gerbiamas, mylimas, turintis autoritetą. Jis jaučiasi gyvenęs sveiką ir laimingą gyvenimą. Reikia ne tik prieiti prie tokio stipraus įsitikinimo, bet nuolat sau kartoti: kaip Tumas-Vaižgantas, kaip anas ar kitas mano pažįstamas tapo laimingas, gera darydamas kitiems, taip ir aš tapsiu laimingas, eidamas šiuo keliu!

Jeigu kas dėl iškreipto bendruomenės supratimo yra nutraukęs (jeigu ir ne oficialiai, bet praktiškai) bendravimą su kai kuriais bendruomenės nariais ar su visa bendruomene, tai reikia siekti tą ryšį ir bendravimą atstatyti. Stebėjimas, patirtis ir psichologai terapistai nurodo, kad, tą dalyką apgalvojus, *reikia elgtis priešingai*. Imkime, pavyzdžiui, tautietį, kuris nenori aktyviai dalyvauti kokioje draugijoje ar net priklausyti lietuvių bendruomenei, kuriai anksčiau priklausė ir ją vertino. Pagalvojęs, jis gal suprastų, kad yra dėl ko nors užsigavęs. Gal kiti nariai nepriėmė jo nuomonės, gal jį pa juokė ar įžeidė. Gal jam dėl to buvo skaudu, gal jis pajuto savo menkumą, netinkamumą. Jam būtų galima pasiūlyti tokius patarimus:

Rūta Pakštaitė dainuoja „Laiškų lietuviams“ renginyje,

1. Surasti įrodymų, kad jis nesąs menkavertis, kad jis sugeba daug ką atlikti.

2. Prisiminti kokį nors konkretų asmenį, kurį jis gerbia ir vertina. Tada pagalvoti, kad ir jis pats gali būti į jį panašus savo veikla.

3. Progai pasitaikius, pakalbėti su kitais tos draugijos nariais ir pasiteirauti, dėl ko buvo atmesta jo nuomonė, dėl ko su juo buvo taip pasielgta ir pan. Reikia stengtis išsikalbėti, išsiaiškinti.

4. Reikalinga ir pasimelsti, pakelti savo dvasią prie Dievo, padėkoti jam už suteiktus talentus, pasidžiaugti ir paprašyti pagalbos uoliai juos panaudoti savo ir kitų draugijos narių gerovei bei džiaugsmui.

Tokiems, kurie turi sunkumų labiau įsijungti į bendruomenės gyvenimą, labai svarbu žinoti ir vis atsiminti, kad bendruomenė nėra pati sau tikslas. Ji yra priemonė kitiems tikslams siekti: šeimoje auginti vaikus, subrandinti jaunimą ir pan. Tad negalima reikalauti, kad ši ar kita bendruomenė

būtų tik *man*. Reikia ne tiek galvoti, *ką man gali duoti bendruomenė, bet ką aš galiu jai duoti.*

SIEKiant TIKROS KRIKŠČIONIŠKOS MEILĖS

Labai svarbu bet kokioje bendruomenėje išklaudyti kito nuomonę ar pasipasakojimus. Žmogus nori būti įvertintas, tad reikia pasidžiaugti kitų pastangomis ir pasiekimais. Dažnai jau vien tik išsikalbėjimas padeda sucementuoti ir išlaikyti bendruomenes. Gali daug padėti tik koks nors draugiškas gestas: rankos paspaudimas, apkabinimas ir pan.

Labai svarbus dalykas bendruomenėje—*atsivėrimas kitam*, pasidalinimas savo įspūdziais ir asmeniškais pergyvenimais. Tai suartina žmones ir sukelia pasitikėjimą vieni kitais, duoda pajusti savo ir kito žmogaus vertę. Tada žmogus pamilsta kitą ne tik dėl to, kad anas yra įdomus ir mielas, bet ir dėl to, kad, su juo būdamas, ir jis pats pasijunta esąs vertingesnis, koku anas jį laiko.

Vienam lengviau, antram sunkiau atsiverti kitam žmogui. Tačiau verta atsiverti ir dėl savęs, ir dėl kito asmens. Nereikia baimintis pasikalbėti tiek apie savo darbus, pastangas, tiek apie savo silpnybes bei klaidas. Juk ir kitas žmogus turi panašias bėdas. Jis visai nesistebės, bet supras, užjaus, padės. Pasidalintas vargas kažkaip palengvėja; pasidalintas džiaugsmas — tai dvigubas džiaugsmas!

Bendruomenės gyvenime reikia nepasiduoti apkartimui ar piktumui dėl kitų daromų išsišokimų ir užgavimų. Atlaidumas yra graži krikščioniškos meilės savybė. Atlaidumas bendruomenėje turi būti kiekvienam prie širdies. Mes save vis pateisiname, suklydę ar puolę, tad atleiskime ir kitiems! Norime, kad kiti mus vertintų, priimtų ir mylėtų tokius, kokie esame, nežiūrėdami mūsų silpnybių. Tad ir mes stenkimės kitus mylėti ir priimti tokius, kokie jie yra.

Neapsimoka nė bandyti kitus pakeisti, ypač užsigavus ar supykus. *Reikia save pakeisti jo atžvilgiu.* Pirmiausia pagalvoti: jeigu jis supyko, tai tikriausiai daugiau ar mažiau tai iššaukiau aš, po to aštriai atkirtau, kietai reagavau. Jeigu jis perdėjo, be abejo, tai jo silpnybė, bet ir aš jų turiu. Šiaip juk jis neblogas žmogus, geras draugas, ne kartą yra ir man, ir kitiems padėjęs. Tad ateityje vėl būsiu su juo malonus, kalbus ir jam padėsiu. Taip gana greit pykčio aistra apims, ir atmintis vaizduotei pateiks malonų jo vaizdą. Taip pat ir jis atsilieps teigiamai.

Tikra krikščioniška meilė iš išorės reiškiasi darbais ir pagalba kitiems visuomenės ar bendruomenės nariams. Veikli meilė reikalauja daugiau pastangų ir savo netvarkingos savimeilės bei tingumo nugalėjimo. Užtat daug žmonių skundžiasi, kad jie neprieina prie darbais pasireiškiančios asmenų ir bendruomenės meilės.

Tokie žmonės turėtų save stipriau įtaigauti ir tokiu būdu išsijudinti. Įtaigavimo veiksmas turėtų būti maždaug toks:

1. Įsikalti į galvą stiprią ir aiškią idėją, pvz., tikra krikščioniška meilė būtinai turi reikštis darbais. Tad aš noriu kitus mylėti ne žodžiais, o darbais.

2. Aš noriu būti ne koks nors svajotojas, bet tikrai mylintis žmogus, tikras bičiulis, mylinti dukra, žmona, motina (gyvas vaizdas atminčiai ir vaizduotei).

3. Mylėdamas darbais, parodysiu savo meilę ne tik šiai bendruomenei, ne tik jos nariams, bet ir pačiam Išganytojui, visų mūsų dangiškam Tėvui.

4. Taip elgdamasis, greitai pajusiu, kad kitus myliu ir esu jų mylimas.

5. Pradedu tuoj pat, šiandien. Prašysiu ir Dievą suteikti man reikalingą pagalbą.

Tokiu ar kitu panašiu būdu galima save įtaigauti pradėti ar dar labiau mylėti kitus veiklia, darbais pasireiškiančia krikščioniška meile.

Jūs galbūt esate stebėjęs kokių nors vyrų, jaunuolių, moterų, motinų ar mergaitė, o gal kokių nors kunigų, kurie yra visų gerbiami, vertinami, mylimi, kurie turi autoritetą, kuriais kiti seka. Aš pažįstu nemažą tokių asmenų. Jūs stebėdamas ir apie juos galvodamas, priėjau prie tokios išvados: šalia malonaus būdo, jie yra labai paslaugūs kitiems, kartais tiesiog didžiadvasiški savo patarnavimais kitiems. Jie tikrai yra laimingi žmonės!

Tai gali daryti kiekvienas. Kiekvienas galime padėti kitiems, nors kartais ir neturėdami didelių talentų ar sugebėjimų. Pažinojau vieną tautietį, kuris dalyvaudavo įvairiuose lietuvių sambūriuose. Jis negrojo juose pirmuoju smuiku, nes neturėjo nei organizacinių gabumų, nei iškalbos, tačiau visada jis padėdavo įvairioms draugijoms paruošti renginius: suveždavo savo automobilu pirkinius, kitokius įvairius daiktus, žmones; sutvarkydavo stalus, kėdes, gėrimus ir t.t.; paremdavo dar ir pinigine auka. Užtat buvo visų mėgstamas ir gerbiamas; ir jis pats jautėsi laimingas.

Šiame straipsnyje nebuvo aprašyta, kaip susidaro ir veikia krikščioniškos bendruomenės: šeimos, draugijos, įvairūs rateliai. Buvo tik norėta parodyti, kas yra tikra krikščioniška meilė, vienas kitą palaikanti, vienas kitam padedanti. Buvo stengtasi parodyti, kaip nugalėti įvairius sunkumus, kad pajėgtume tokią meilę išlaikyti ir stip-

ISPŪDŽIAI IŠ “LAIŠKU LIETUVIAMS” KELIONĖS (X)

GUNDA KODATIENĖ

PARYŽIUJE, liepos 21 d.

Nė vienas Europos miestas nėra taip išgarsintas televizijoje ir spaudoje, kaip Paryžius. Net ir jaunuolės fantazijoje jis — kažkas nepaprasto. Jos didžiausia svajonė povestuvinėje kelionėje ar šiaip kada nors jį aplankyti. Gerai, kad tas *kada nors* ir mums atėjo...

Paryžius, kaip ir kiti senoviniai miestai, pradžioje buvo tik įtvirtinta vietovė Senos upės saloje. Seniausios apie jį užrašytos žinios yra Cezario komentaruose, kur jis vadinamas *Lutetia Parisiorum*. Jau IV amžiuje įgauna vardą *Parista*, o tik vėliau *Paris*. Miestas greitai plėtėsi ir jau neišsitemko saloje — persimetė į Senos upės krantus. Kelis kartus buvo normanų nuniokotas, bet vis greitai atsigaudavo. Vėliau jis priima krikščionybę ir pasižymi kaip religinio gyvenimo židinys, bet didesnio vaidmens nei politiniame, nei ūkiniame gyvenime nesuvaidino. Tik nuo XII amž. pradėjo vispusiškai kilti. Jo kilimo nesužlugdė nei karai, nei okupacijos, nei revoliucijos. Ir po didžiosios prancūzų revoliucijos 1789 m. Paryžius tapo

rinti savo bendruomenėse. Tokia meilė kaip tik pajėgs išlaikyti mūsų bendruomenes. Tokios bendruomenės jau daug kam yra padėjusios. Jos padės ir mums, ypač jaunajai kartai, išsilaikyti gerais katalikais, gerais krikščionimis nukrikščionėjusioje XX amžiaus visuomenėje.

P.S. Apie čia tik prabėgomis nagrinėtus klausimus puikių minčių ir praktiškų patarimų pateikia šios knygos:

Jean Vanier. *Community and Growth, Our Pilgrimage Together*, Paulist Press, New York, 1979, 214 psl.

John Powell, S.J., and Loretta Brady. *The Fully Alive Experience*. Dvi knygelės: Notebook ir Guidebook ir pritaikytos juostelės. Argus Communications, 1980.

Dr. Donald Curtis. *Science of Mind in Daily Living*. N. Hollywood, 1975, 212 psl.

Prancūzijos politinis, ekonominis ir kultūrinis centras.

Kaip ir kiti seni Europos miestai, Paryžius pradžioje augo neplaningai, spontaniškai plėtėsi iš centro, tik vėliau jo augimas buvo sureguliuotas. Bendras dabartinis Paryžiaus vaizdas duotas XIX šimtmetyje finansisto barono G. Hausmann. Jo pagrindiniai bruožai: didelės aikštės, iš kurių įvairiomis kryptimis išvestos plačios alėjos, jungiančios tiesiomis linijomis įvairias miesto dalis, daug parkų, daug erdvių poilsio aikščių, gausu puikių meniškų pastatų, tiltų, paminklų. Jų visų labai stilinga, įdomi architektūra suteikia Paryžiui savotišką patrauklumą, todėl jis turistų labai gausiai lankomas.

Iš pasaulinių architektūros įžymybių pirmą vietą užima Luvras. Tai buvę Prancūzijos karalių rūmai, o dabar meno muziejus ir žymiausias Paryžiaus pasaulinės architektūros paminklas. Muziejaus pagrindą ir dabar sudaro buvę Prancūzijos karalių meno turtai, kuriuos revoliucija nusavino ir padarė prieinamus visuomenei. Rinkiniai papildyti ir iš bažnyčių atimtais bei Napoleono užsienyje pagrobtais meno turtais. Vėliau papildyta ir įvairiais pirkiniais bei iškasenomis.

O kiek ten garsiųjų pasaulio menininkų paveikslų sutelkta! Jų tarpe ir Leonardo da Vinci garsusis portretas — paslaptingai besišypsanti *Mona Lisa*, Prancūzijoje žinoma kaip *La Gioconda*.

Gaila, kad mes tų visų sutelktų meno turtų viename iš didžiausių ir įdomiausių pasaulio muziejų nepamatėme, nes tuo laiku vyko muziejaus darbininkų streikas — muziejus buvo uždarytas.

Toliau pažymėtini nepaprasto grožio architektūriniu atžvilgiu operos rūmai, kurie taip pat buvo uždaryti — matėme tik iš lauko. Labai išsiskiriantys buvusio kardinolo Richelieu rūmai, senato rūmai, Invalidų bažnyčia, imponantiška Triumfo arka, tautinės bibliotekos rūmai, Eifelio bokštas, moder-

naus meno rūmai ir daug kitų pastatų. Kadangi Prancūzija katalikiškas kraštas, tai yra ir labai daug žymių, labai turtingų, daugiausia gotiško stiliaus bažnyčių. Iš jų išsiskiria garsioji Notre-Dame katedra, o iš naujųjų—Jėzaus Širdies (Sacré-Coeur) bažnyčia, kur yra ant Montmartre kalvos, kur buvo nukirsdintas šv. Dionizas.

Saulėtas, gražus pirmasis rytas Paryžiuje. Vos tik atsikėlę, pavalgę skanių pusryčių, skubame į autobusus, važiuojame pasižiūrėti garsių ir gražių miesto įdomybių. Mūsų vadovė maža, linksma prancūziukė Monika tik spėja aiškinti. Paryžius turi 3 milijonus gyventojų, o su visais priemiesčiais — 10 milijonų. Viduramžiais miestas turėjo tik 3 distriktus, o dabar turi 16. Vietname iš jų gyvena milijonieriai, bet mūsų į tą rajoną nevežė. Vos spėjome išpūstomis akimis žiūrėti į architektūrinį statybos grožį. O kiek įdomių, įspūdingų paminklų! Net malonu važiuoti "savomis" gatvėmis: avenue New York, avenue President Kennedy, perkertame Europos aikštę. Visos aikštės labai gražios, su gėlėmis, fontanais, statulomis. Iš viso tų įvairiausių aikščių Paryžiuje yra per 130. Pati didžiausia ir įspūdingiausia, su statulomis ir obeliskais — Concorde aikštė, kuri yra miesto centre ir į kurią subėga net 8 alėjos. Graži yra ir Carrousel aikštė su Napoleono garbei 1836 m. pastatyta Triumfo arka, kurią dar vadina Pergalės vartais. Ji pradėta statyti Napoleono 1806 m. ir buvo statoma 30 metų. Joje yra Napoleono karūnavimo skulptūros papuošimai. Ji yra 48 m pločio ir apie 100 m aukščio. Pravažiuojame Magdalenos bažnyčią su 52 grakščiomis kolonomis, vaizduojančiomis 52 savaites.

Senos upė, kuri supo pradinį Paryžių saloje, dabar sujungta su išsiplėtusiu miestu net 32 tiltais. Kai kurie jų labai meniški, su gražiomis skulptūromis, aukštomis statulomis. Žymiausias tiltas — Pont Notre-Dame, statytas XV šimtmetyje.

Privažiuojame didžiausią Paryžiaus simbolį—Eifelio bokštą, kuris statytas net dvejus metus ir baigtas 1899 metais. Tai Paryžiaus ir visos Prancūzijos pasididžiavimas.

Jis yra 320 m aukščio, turi tris platformas ir du pasikėlimo lifthus. Stiprieji gali į jį ir įlipti — tik 1789 laiptai! Jis sveria 7 tūkstančius tonų. Juo visi gėrėjomės ir fotografavomės. Aplink jį labai daug suvenyrų prekybos. Mano vyras nupirko didelį plastikinį paukštį, kuris užsuktas tam tikrą laiką labai gražiai skraido. Tokio dar nebuvo matę.

Pravažiuojame Karo muziejų, kur anksčiau buvo karo ligoninė, ir daug kitų įdomių pastatų net iš 14-15 šimtmečio. Visi gerai išsilaikę, elegantiški. Privažiuojame didžiausią ir istoriniu atžvilgiu įdomiausią bažnyčią — Notre-Dame katedrą. Katedros statyba pradėta 12 šimtmetyje. Pastatyta ji buvo 1345 m. Vėliau sudėti langai ir vitražai, kurių dabar yra 1720. Katedra iš paprastos bažnyčios vis buvo didinama ir puošama. Ji daro tikrai imponantišką įspūdį. Nepaprastai meniškas fasadas. Jis yra 48 m pločio ir 37 m aukščio. Prie to frontinio įėjimo daug bareljefinių šventųjų statulų, o viršuje — gausi karalių eilė. Katedra yra 150 m ilgio. Joje yra daug statulų iš 14 šimtmečio. Prie didžiojo altoriaus stovi Liudviko XIII statula. 17-tame šimtmetyje buvo padarytos kryžiaus kelių statulos, kurios 19-tame šimtmetyje buvo restauruotos.

Pravažiuojame gražiuosius Luksemburgo sodus, matėme Niujorko Laisvės statulą, tik, žinoma, daug mažesnę, pagarbiai pažvelgėme į Sorbonos universitetą, teisingumo rūmus ir Operos gatvę priartėjome prie nepaprastai gražiai dekoruotų operos rūmų. Rūmus puošia įvairaus dydžio ir įvairių formų statulos. Pastatas apsuptas didelėmis, grakščiomis nuogų merginų figūromis su fakelais.

Kiek užkandę, pasistiprinę, važiuojame į vieną iš labiausiai lankomų Europos vietų — Versalį. Jis pasaulyje išgarsėjo ne tiek karalių rūmais, kiek taikos sutartimis, kurių svarbiausia buvo po I didžiojo karo, pasirašyta 1919 m. tarp laimėtojų Prancūzijos, D. Britanijos, JAV, Italijos ir Japonijos su karą pralaimėjusia Vokietija.

Versalis yra pietvakariuose nuo Paryžiaus, tik už 15 km. Miestas turi per 70

tūkstančių gyventojų. Anksčiau čia buvo tik maža vietovė. Išaugo, kai karalius Liudvikas XIV čia pastatydino garsiuosius Versalio rūmus, kurie 1682-1789 m. buvo nuolatinė karalių rezidencija. Iš trijų pusių rūmus supa didžiulis, gražiai išplanuotas parkas, kuriam pasaulyje nėra lygaus. Parkas nuo rūmų į visas puses leidžiasi dirbtinėmis pakopomis. Fontanai, statulos, plačios alėjos su įvairiausiais medžiais, žydinčių gėlių sodai. Nepaprastai didelė oranžerija su dirbtiniu šveicarų ežeru ir net keletu paviljonų su tūkstančiais medžių ir kitų retų augalų.

Versalio rūmai Liudviko XV ir vėliau Liudviko XVI buvo vis didinami. Dabar jų fasado ilgis — 1.900 pėdų. Karalių rūmai nepaprastai erdvūs. Pačiame priekyje yra karalių koplyčia, kurioje karaliai sėdėdavo viršuje: karalius dešinėje, o karalienė kairėje. Keista, bet mūsų vadovė paaiškino, kad apačioje sėdintieji žmonės būdavo atsukę ne į altorių, bet į karalius.

Viso Versalio grindys yra puikus medžio parketas, dar iki dabar gerai išsilaikęs. Lubų kupolai — tai tiesiog paveikslai paauskuotuose rėmuose. Sienose kabo brangūs gobelenai, o taip pat garsiųjų menininkų paveikslai.

Apžiūrėjome vieną iš didžiausių ir gražiausių kambarių — tai pokylių salė, dar vadinama veidrodžių kambariu. Ji yra 72 m ilgio, 10 m pločio ir 12 m aukščio. Ši salė buvo naudojama puotoms ir karalių vestuvėms. Viršuje kabo 20 didžiulių sietytų, o šonuose stovi aukštos, figūromis papuoštos, paauskuotos žvakidės. Visą salę supa didžiuliai aukšti veidrodžiai, kurie drauge yra ir durys, vedančios į privačius kambarius. Ir karalienės miegamajame prieš lovą yra didžiulis liuksusinis veidrodis, o jo viduje — nepaprastas laikrodis.

Matėme karalių muzikos kambarį su brangiais kilimais, gobelenais ant sienų, su didžiausiu židiniu, su Šekspyro ir kitais portretais. Jaukus ir drauge prašmatnus karalių atsigaivinimo kambarys, kur jie valgė vaisius ir gėrė kavą. Toliau karžygio Hercules kambarys, graikų dievo Apolono kam-

barys ir daug kitų, kurių buvo neįmanoma apeiti nei apžiūrėti. Daugumas kambarių neturi baldų, nes jie revoliucijos metu buvo išgrobti. Beveik visos sienos nukabinėtos gobelenais ir paveikslais, ypač daug portretų iš tų laikų karalių ir jų šeimų. Matėme Liudviko XIV, Liudviko XV ir kitų karalių brangius portretus.

Pažymėtinas karalių karūnavimo kambarys, kuriame kabo didžiulis paveikslas, vaizduojantis Napoleoną, užsidedantį pats sau imperatoriaus karūną ir uždedantį šalia jo esančiai imperatorienei. Napoleonas, nugalėjęs popiežiaus armiją ir uždaręs popiežių į Vatikaną, pasijuto labai galingas, užsidėjo pats sau ir imperatorienei karūnas ir pasivadino Napoleonu pirmuoju.

Vakare 9 val. daugumas mūsiškių išvažiavo Horaire Promenade laivu pasivažinėti Senos upe, pasižvalgyti, pasigrožėti Paryžiaus vakaro šviesomis. Visų nuotaika buvo puiki, sklido džiaugsmingos dainos. Po truputį pradėjo girdėtis dundantis perkūnėlis. Vis aričiau ir garsiau. Atsargesnieji skubėdami sulindo į kajutę. Lėtesnieji pasiliko ant denio ir gerokai sušlapo. Lietus prapliupo staigiai ir labai smarkiai. Viena užsisvajojusi pora iš Klyvlendo likosi viršuje, nes dangtis užsidarė iš apačios, ir nebuvo galimybės nulipti žemyn. Kol laivas grįžo atgal į vietą, jie permirko kiaurai. Lyjant teko visiems išlipti iš laivo. Kaip grįžti namo į viešbutį? Taksių greitai neprisišauksi. Gerai, kad apsukrusis vadovas Aleksas tuojau susitarė su laivu plaukusiais šveicariais, kurių autobusas vežė savus turistus į tą patį viešbutį. Jie priėmė ir mūsiškių, kiek tilpo. Paskui draugiški šveicarai grįžo atgal ir paėmė likusius. Kitą rytą jiems užsakėme šampano.

Liepos 22 d.

Papusrėčiavę vėl sėdome į autobusus su tomis pačiomis vadovėmis. Vėl pasileidome gatvėmis, norėdami geriau susipažinti su miestu. Gatvėse važinėja šiukšlių rinkėjai. Jie turi atskirą krepšį, į kurį įsideda išsyrinkę išmestus drabužius. Ir kurgi nėra tų vargšų? . Prie restoranų gatvėse išstatyti juodi

Paryžiaus operos rūmai.

staliukai ir oranžinės spalvos pintos, patogios plastikinės kėdės, stropiai valomos ir plaunamos.

Važiuojame į senąją Paryžiaus dalį, apsuptą Senos upe. Kopiame aukštyn ir matome pasigėrėtiną miesto vaizdą. Viskas taip didinga! Sustojame prie Jėzaus Širdies bazilikos. Tik įėjus, po kairei nepaprastai didelė meniška Kristaus statula, maždaug 5 m aukščio. Bazilika tamsi ir mistiška, rodos, tik rimtai maldai skirta. O štai tamsoje įsivėrusi kokių aštuonerių metų mergaitė čigoniukė bandė iš Branguolės rankinuko išimti piniginę, bet buvo jos vyro Jono sugauta ir piniginė atimta. Mergaitė, baisiai klykdama, nulėkė tolyn.

Aplankėme prie bazilikos esančią dailininkų aikštę. Daugybė menininkų išstatę savo paveikslus, kad turistai apžiūrėtų ir nusipirktų. Visi su paletėmis, visi čia pat ir piešia, teptuko ar peiliuko pabraukimais kuria gražiausius paveikslus. Per 20 minučių

padaro portretą už 100 frankų. Stefanija susigundė ir įsigijo savo portretą. Kiti nusipirko atminimui Paryžiaus vaizdų nedidelius paveikslus. Čia pat Vendome aikštėje pastatytas iš dviejų šimtų patrankų aukštas Pergalės paminklas. Jo viršuje Napoleono statula.

Ir vėl perkertame Senos upę. Važiuojame Aleksandro III pastatytu gražiausiu tiltu su statulomis ir aukštais fakelais, kurie vakare šviesdami suteikia puikų vaizdą. Privažiuojame Invalidų šventovę, kur palaidotas Napoleonas I, jo seserys, broliai ir daug kitų Prancūzijos karžygių. Tik įėjus, patenki į erdvią patalpą, iš kurios nuo viršaus žiūri žemyn ir matai didžiulį karstą. Čia ir yra Napoleono mauzoliejus. Jo kūnas 1830 m. pervežtas iš Sv. Elenos salos ir čia šešiuose karstuose palaidotas.

Napoleonas, anksti pajutęs kario pašaukimą, baigia Paryžiuje karo mokyklą. Nepaprastu veržlumu ir valia pasižymėjęs Tu-

lono apsupime pakeltas į brigados generolus, o sutriuškinęs rojalistų sukilimą Paryžiaus, paskirtas divizijos generolu ir vyriausiu kariuomenės vadu Italijoje. Po garsaus žygio į Egiptą išgarsėjo kaip sumanus, greitos orientacijos vadas. Italijoje greitai įsigauja į valdžią ir tampa pirmuoju konsulu dešimčiai metų.

Po pergalės prie Marengo 1800 m. Napoleonas pradeda Prancūzijos vidaus tvarkymą, sukuria naują krašto santvarką. Jis pajėgė nešališkai įvertinti senosios monarchijos santvarkos palikimą ir jį suderinti su revoliuciniais demokratijos laimėjimais.

1801 m. sudarė konkordatą, užtikrindamas taiką su Katalikų Bažnyčia. 1802 m., tautos atsiklausęs, tapo konsulu iki gyvos galvos, o 1804 m. apsivainikuoja imperatorium su paveldėjimo teise. 1805 m. Milane vainikavosi Italijos karalium. Vėliau nugalėjo Austriją, pasirašė taikos sutartį su caru Aleksandru I, paskelbė prieš Angliją nukreiptą žemyno blokadą. Čia prasidėjo ne-

sėkmės. Smurtas prieš popiežių Pijų VII įžeidė katalikus. Veržli politika sukėlė Ispaniją ir kitas valstybes prieš Prancūziją. Caras nesilaikė paskelbtos Anglijai blokados.

1812 m. Napoleonas su "didžiąja armija" pradėjo žygį prieš Rusiją. Žygiui nepasisekus, buvo nulemtas jo viešpatavimas Europoje. Po pralaimėto Leipcigo mūšio buvo atstatytas, bet dar bandė vadovauti, tačiau pralaimėjęs prie Waterloo 1815 m., pats atsisakė sosto ir pasidavė savo priešams anglams. Jis buvo anglų ištremtas į Šv. Elenos salą, kur išgyveno šešerius metus ir 1821 m. mirė skilvio vėžiu.

Vakare didelė ekskursantų dalis išsiruošė į garsųjį Paryžiaus "Moulin Rouge" žiūrėti naktinės programos, kuri tęsėsi dvi valandas. Programa buvo įdomi ir labai įvairi, bet daugiausia gracingų jaunų merginų šokiai. Įspūdingas pastatymas ir geras prancūziškas vynas visus gerai nuteikė. Kai kurie grįžusieji, ypač kaliforniečiai, tvirtino, kad Las Vegas mieste šios rūšies programos yra įdomesnės.

Luvro meno muziejus.

KODĖL KRIKŠČIONYBĖ?

A. MAURAGIS

Šiandien, kaip niekad istorijoje, esame labai tolerantiški bet kokiai idėjai, bet kokiai religijai. Nepažindami kitų religijų, nemokame vertinti ir savosios krikščionybės, manydami, kad visos religijos yra iš Dievo, kad visos religijos veda prie Dievo, kad ne Dievas skiriasi, bet tik keliai, kuriais prie jo einame, o tai reiškia tam tikrą kultūrą ar kultūros laipsnį. Religija savo formą ima iš kultūros. Tuo būdu religijos skiriasi savo kultūra, savo forma, laiko dvasia, o pats Dievas yra tas pats pasaulio Kūrėjas ir žmogaus Viešpats. Romėnai sakydavo, kad visi keliai veda į Romą, o mes šiandien sakome, kad visos religijos veda į vieną Dievą.

Prieš keletą metų viešėjau pas savo sūnų Kanberoje. Pasitaikė, kad tuo pačiu laiku Šv. Augustino parapijoje atostogavo iš Japonijos atvykęs kunigas misijonierius. Parapijiečiams jis pasakojo apie Japonijos katalikų gyvenimą, iliustruodamas jų gyvenimą filmais. Nuėjau ir aš pasiklausyti svečio ir nustebau jo originalumu, minties taiklumu bei tvirtumu. Per trumpą pusvalandį aš įsitikinau, kad krikščionybė yra ne viena iš religijų, o vienintelė religija, kurią galima su tikru pasididžiavimu ir pasitikėjimu priimti kiekvienam žmogui, kuriam nuoširdžiai rūpi pasaulio ateitis ir paties žmogaus likimas. Pirmą kartą pajutau didelį pasitenkinimą, kad esu krikščionis. Tas misijonierius taip įtikinančiai mokėjo nušviesti krikščionybės reikšmę ir pranašumą.

Štai keletas to vaizdingo pašnekesio minčių:

— Kai pas mane ateina japonas, niekad negirdėjęs apie Kristų, aš jam parodau nukryžiuotą Kristų ir sakau: "Čia yra pasaulio Išganytojas, jis atėjo išgelbėti pasaulio ir žmonių iš jų nuodėmių". Ilgai žiūri nustebęs japonas ir paskui sako: "Turėjo būti didelis nusikaltėlis, kad jį taip skaudžiai nubaudė". Tada aš jam parodau Budos statulėlę. Buda patogiai sėdi, sukryžiuotom kojom, be jokio rūpesčio, kas dedasi pasaulyje, tik

medituoja ir siekia malonios nirvanos. Japonas vėl ilgai tyli. Tada aš jam pradedu aiškinti, koks yra pagrindinis skirtumas tarp Budos ir Kristaus.

Skirtumas iš tikrųjų yra didelis. Buda ramiai sėdi, nusigręžęs nuo pasaulio, koncentruojasi savyje, siekdamas tik sau laimės - nirvanos ir kviečia žmogų palikti pasaulį ir elgtis taip, kaip jis. O Kristus kenčia ant kryžiaus ir žvelgia savo gailestingomis akimis į pasaulį, atleisdamas nusidėjėliams kaltes ir įsakydamas vienas kitą mylėti. Nereikia toliau nė aiškinti. Iš karto pamatai, koks didelis skirtumas tarp Budos, bėgančio iš pasaulio, ir Kristaus, atėjusio į pasaulį, pasiaukojančio ir pasiliekančio iki kančios ir mirties. Kristus skelbia nuo kryžiaus Dievo karalystės atėjimą, nešdamas lygybę, meilę ir Dievo malonę kiekvienam jį tikinčiam žmogui.

Deja, pasaulis, kurį atėjo Kristus pakeisti, dabar yra tvarkomas žmogaus laisvos valios, todėl ir Kristus apsireiškė ne kaip Dievas su galingu *tebūnie*, o kaip žmogus, kuriam reikia kentėti ir mylėti, kad pasaulyje būtų geriau. Kristus pasauliui paliko meilę ir kančią, parodydamas kelią į Dievo karalystę. Pasaulis krikščioniui yra žemė, iš kurios negalima pabėgti, jos neperkeitus. Meilė ir kančia žmogų riša prie žemės veido perkeitimo. Tuo būdu Kristus humanizmą pakėlė į šventenybę, be kurios negali būti išganymo.

Savo apsireiškimu Kristus atskleidė žmonijai visai kitokį Dievą, kitokią Dievo valią ir kitokį Dievo planą, kurį vykdo krikščionybė, skelbdama Dievo karalystės įgyvendinimą, aktyviai įsijungiant į pasaulio perkeitimą. Kad šiandien turime savo civilizacijoje taip labai išsivysčiusius mokslus, kultūrą, organizaciją, techniką, tai tik todėl, kad krikščionybė per 2000 metų darbavosi šiame pasaulyje, siekdama pakeisti žemės veidą. To joks rimtas mokslininkas nepaneigs. Jei pažvelgsime į tuos kraštus,

kur nuo labai senų laikų viešpatauja induizmas, budizmas ir kitos Azijos kraštų religijos, tai pamatysime visai kitokią žmogaus pažiūrą į pasaulį. Ten žmogus jokios Dievo karalystės nestato ir nelaukia. Pasaulis tam žmogui svetimas ir šaltas, jo siela keliauja per įvairius kūnus, vis iš naujo atgimdama (reinkarnacija), kol pagaliau išskaidrėja ir susijungia su Visata-Dievu.

Judaizmas yra vienintelis iš tų senų religijų, kuris rūpinasi pasauliu, bet tik tiek, kiek tai ką nors bendra turi su Izraelio tautos pašaukimu vadovauti kitoms tautoms. Izraelio Dievas-Jahve, pasaulio kūrėjas, Senajame Testamente suprantamas kaip rūstus, kerštingas, pavydus (Iš 34,14) valdovas. Pasaulį jis valdo predestinacija. Nors visi žmonės yra Dievo sukurti, tačiau ne visi yra lygūs: vieni pasmerkti amžinai pražūčiai, kiti amžinai laimei. Tik Izraelio tauta yra Dievo malonėje, o kitos nevertos dėmesio, jas galima naikinti. Jahve su Izraelio tautos patriarchais sudarė sutartį ir pagal tą sutartį žydai gyvena.

Kristus pasaulio Kūrėją Dievą apreiškia visai kitoje šviesoje: Dievas yra Meilė ir visų žmonių Tėvas, visi žmonės jam lygūs; nebėra nei žydo, nei graiko, nei vyro nei moters — visi vieno Tėvo vaikai. Tai yra toks, Kristui atėjus, pasaulio perkeitimas, kokio nebuvo nei prieš Kristų, ir kito tokio nebus nė ateity.

Amžiai sustojo kiekvienai senai religijai, išskyrus krikščionybę. Ji yra šio pasaulio kūrėja, nes Dievo karalystė dar nėra galutinai sukurta. Ir šioje žemėje ji niekad nebus sukurta ar pasiekta, kaip ir visi kiti aukšti idealai: teisingumas, lygybė, laisvė, broliškumas. Tačiau tai nereiškia, kad krikščionis turėtų atsisakyti jų siekti. Idealai, kaip ir saulė, šviečia iš aukšto ir savo šviesa nušviečia žmogaus kelius, kad nepatektų į balas ir nenuskęstų kemsynuose. Jei kada iš mūsų civilizacijos išnyktų idealai, pasidarytų taip tamsu, kaip saulės netekus. Tik idealų siekdami, galime tobulėti, o tobulėdami keičiame ir žemės veidą. Todėl krikščioniškieji idealai, nors jie ir būtų nepasiekiami, parodo kelius, ir žmogus žino, kuris kelias

tikras ir kuris klaidingas; kuriuo keliu eidami kylame aukštyn, o kuriuo smunkame žemyn. Čia krikščionybė nėra pakeičiama jokia kita religija ar filosofija, jokių kitų idealu, kuris savo kilnumu, grožiu, humaniškumu galėtų su ja susilyginti. Deja, praktikoje ne visada taip būna. Ne kartą ir krikščionybė suklupo po savo našta, kad, vėl prisikėlus, galėtų tęsti Viešpaties pradėtą darbą ir keisti žemės veidą.

Jokia religija nereikalauja tiek daug aukos, kaip krikščionybė, jokia religija nereikalauja tiek daug meilės žmogui, kaip krikščionybė todėl didelė tikinčiųjų dalis yra tik iš vardo krikščionys. Sugrįžti į krikščionybę niekada nėra vėlu net ir didžiausiems nusikaltėliams. Sūnaus palaidūno istorija tebėra gyva beveik kiekvienoje šeimoje. Dėl to krikščionis negali niekada prarasti vilties. Dievas yra jo gerasis Tėvas.

Kai mes kaltiname krikščionybę, kad ji neatliko arba neatlieka savo šventų pareigų ugdyti meilę, socialinį teisingumą ir pagarbą žmogui, turime neišleisti iš akių to fakto, kad visa mūsų aukšta kultūra išaugo ant krikščionybės tereno, visos socialinės revoliucijos ir reformos buvo įkvėptos krikščioniškųjų idealų: ar tai paimsime didžiąją prancūzų revoliuciją, ar Markso-Lenino nusikriaustųjų ir pažemintųjų proletarų išlaisvinimą ir sulyginimą; visi nauji reformų šūkiai tolimu aidu atkilo iš krikščioniškųjų gelmių, kaip protestas dėl per ilgai užtrukusio Dievo karalystės įgyvendinimo.

Nėra jokio aukštesnio žmonijos idealo, kuris nebūtų išreikštas krikščionybėje. Su naujai atgimusiu teisingumu, lygybės, laisvės ir broliškumo įgyvendinimu krikščionybė buvo apkaltinta dėl nepakankamo aktyvumo ir vargšų žmonių užmiršimo. Gal dabar tas kaltes reikia išpirkti mums ir visiems komunistų persekiojamiems krikščionims.

Krikščionių pasyvumas socialinėje srityje yra nepateisinamas. Štai ką sako Kristus: "Nemanykite, jog aš atėjęs nešti žemės ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalamijo" (Mt 10,34). Kaip reikia suprasti tokį kategorišką pasakymą? Žinome, kad Kris-

NIJOLĖ JANKUTĖ

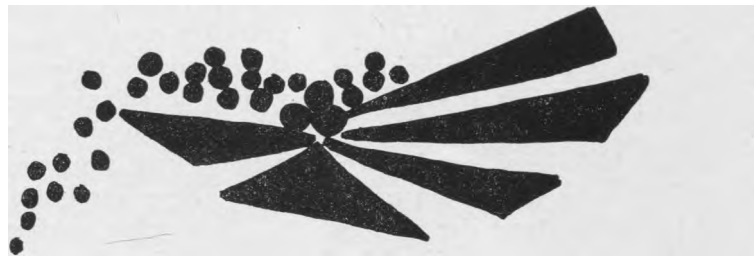
BIRŽELIO RYTAS

*Trečių valandą ryto miestas užmiega.
Tyla – mano pagalvė – minkšta ir vėsi:
Dar neatsiautė prerijų vėjai,
Dar nekarštas birželis.*

*Trečių valandą ryto niekas gatvė nevažiuoja,
Ir kaimyno šuo nesuloja,
Bet anapus tylos duris daužo nematomas kumštis.
Anapus tylos šaukia iškreiptos burnos –
Veža!*

*Greičiau! Susilieik su tamsa, su baldų kontūrais!
Arba krisk po serbentais. Išnyk!
Rūgščios kekės vietoje ašarų,
Grumstas burnoj vietoje balso. . .*

*Trečių valandą ryto miestas jau miega.
Tyla – mano pagalvė – bet kojūgaly – gedulingas vaiduoklis.
Jis aplanko mane kas birželi trečių valandą ryto,
Saukdamas užkimšta burna ir raudodamas uogom serbentų. . .*

tus kalaviju nekovojo, apaštalai taip pat kardų nekovojo. Jie kovodami mirė, bet kovojo ne ginklu. Jie kovą laimėjo meile ir garbe. Tai kovos kelias, kurį ir mes turime pasirinkti, tai kovos būdas, kuris daugiau reiškia negu armijos ir atominės bombos.

Krikščionys turėtų žinoti, kad nėra pasaulyje kitos jėgos, kuri galėtų išgelbėti pasaulį nuo supuvimo, nuo Sodomos ir Gomoros bausmės, todėl negalima delsti, nes

mes būsim kalti, kad nieko nedarėme, kai reikėjo kovoti. Mums trūksta vadų, kurie galėtų visus uždegti dideliems darbams, kurie nebijotų mirti ir palikti savo gyvenimo pavyzdį — tautai didvyrio, žmonijai šventojo. Šiandien žmonija dairosi, kas išgelbės pasaulį. Pasaulis priklauso Viešpačiui. Jam turime jį grąžinti gražų ir kilnų, o ne sugadintą ir išniekintą. Tik tokiu keliu eidami, būsim verti pasiekti Dievo karalystę.

Motinos vardinės

("Laiškų lietuviams" konkurse II premiją laimėjęs rašiny)

Gražina Kriaučiūnienė

"Pradėsiu nuo jauniausios" — atsiduso Monika, atvertė savo adresų knygelę, prisitraukė arčiau telefoną ir pakėlė ragelį. ..

Žibutė neramiai vaikščiojo po prabangų saloną, nervingai rūkydama. Atrodo, viskas paruošta: pietūs užkaisti, kokteiliai ant staliuko, bet kaip Henri reaguos, sužinojęs, kad ši savaitgalį ji išvyksta pas motiną ir nedalyvaus baliuje?.. Tyla... Henri įsipylė trečią gėrimą ir kietai atsakė: "Tu esi mano žmona, ir žmonos vieta prie vyro. Pati žinai, kiek mano bizniui padės šis suėjimas. Per tokius balius vis užsimezga naujų kontaktų, o tu padedi, žavėdama tuos senius. Tai apsispręsk, kur ši savaitgalį praleisi!" Pasigriebė apsiaustą ir išėjo. Žibutė susimąstė, surūkė dar kelias cigaretes, paskui paskambino aerodromui, kad kitą rytą jos lėktuvas būtų paruoštas skridimui, ir nuėjo pakuotis.

Mirksinčių žvakių šviesoje didesnė altonariaus dalis skendėjo šešėliuose. Tylus rūbų šiurenimas sudrumstė mistinę tylą, ir vienuolė pasilenkė prie klūpančios: "Sesele Konstantina, telefonas jums"... "Milda, — pasigirdo motinos balsas, — labai prašau atvykti ši savaitgalį į mano vardines. Turiu visiems svarbią žinią". Mildos nugara perbėgo širpas, lyg nujautė kažką blogo...

Mindaugas pramerkė akis ir papildbomis pažvelgė į prišuikšlintą kambarį. Žvilgsnis sustojo ties šalimais miegančia mergina. Marijuanos ir smilkalų dūmai suko galvą, tačiau bandė galvoti. "Na, šis baliukas tai bus atmintinas, labai atmintinas, nes neatsimenu, kaip pasibaigė ir kur šią merginą sumedžiojau. .. gal tie pyragaičiai pakenkė... matyt, 'žolė' buvo... gerai, kad savaitgalis prieš akis... nereikia dėl darbo rūpintis..." Vertėsi ant kito šono dar pasnausti, kai suksambo telefonas...

Viltė sėdėjo prieš televiziją, tačiau programos tema jos nedomino. "Juk vakar šimtu procentų žadėjo grįžti vakarienei, o jo vis nėra. Ir tas nelemtas telefonas! Kaip ilgai laukėm šio savaitgalio, juk buvome susitarę visi kartu važiuoti į vasarnamį. Kaip retai pasitaiko visiems nors truputį laiko kartu praleisti... Jei ne vienas komitetas, tai kitas, jei ne vienas renginys, tai kitas, ir visur įsipareigojama dalyvauti, padėti, o dar kasdieninis darbas, kai Aušrys skrenda tai į vieną, tai į kitą miestą. Rodos, vaikai jau ir savo tėvo nebepažįsta, o jis su jais neberanda bendros kalbos. Gyvename visi lyg viešbuty, mandagūs, svetimi". Pasigirdo rakto krabždesys duryse, ir įėjo Aušrys. "Tai kelionė puikiai sekėsi, — linksmai kalbėjo, kabindamas apsiaustą, — pasitaikė, kad Racken kartu skrido, tai buvo laiko ir įdomių planų sumesti. Rytoj susitiksime, ir manau, nebus problemos sudaryti sutartį naujo viešbučio statybai". Viltė sukruto. "Juk planavome visi kartu savaitgalį praleisti vasarnamy". "Vasarnamis nepabėgs, o šis kontraktas ne vieną tūkstantėlį į banką suklos", atsakė vyras, matyt, jau paskendęs statybos planuose. "Aušry, tau mama skambino. .."

Aldona skubiai krovė rūbus į lagaminą. "Važiuosiu autobusu", nusprendė. "Nors ilgiau truks, bet ir tas laikas bus gerai sunaudotas. Galėsiu pailsėti, o Petruil automobilis bus reikalingas savaitgaliui". Staiga krūptelėjo. Tarpdury stovėjo uošvė ir aiškiai rodė nepasitenkinimą. "Tai ir sugalvojai, be jo-

kio pasiruošimo taip iš namų išlėkti. Ir maistas nesupirktas, ir Julytės suknelė nebaigta, ar nejauti bet kokios atsakomybės savo šeimai?" Moterį pagavo pasiutiškas impulsas paleisti batą uošvei į pakaušį, tačiau dešimtis metų išmokė kantrybės. "Nieko, susitvarkysite, o su mama, jaučiu, kad kažkas negerai, be reikalo nekviestų visų". Staiga toptelėjo mintis, jei visus kviečia, tai bus Milda ir Mindaugas. Ak, kiek Milda išgyveno, kai šis brolis Bažnyčios ir Dievo atsisakė, o paskui vis šaipėsi iš Mildos, vis ją erzino, lyg pykdamas, lyg pavydėdamas. Papurtė galvą, lyg norėdama nusikratyti nesmagios minties. "Susitvarkysite", vėl garsiai pasakė ir, pasiėmus lagaminą bei rankinuką, išskubėjo. . .

"Brolau, atvyk, labai prašau ir labai norėčiau, kad atvyktų ir Andrius su Virgilija. Jau taip seniai nesimatėm", ramiai skambėjo Monikos balsas. Tačiau Viktoras jautėsi nejaukiai, nepajėgdamas atmesti šio prašymo. Po žmonos laidotuvių vis rečiau ir rečiau pats su savo vaikais susitinka, o dabar dėl uošvio Virgilija iškėlė tikrą pragarą. Nesuvaldys savo liežuvio ir svečiuose. O Mia tai apsidžiaugs, kad Andrius savaitgaliui išvažiuoja. "Bandysime, o jei nepasiseks, iš anksto linkiu Tau ilgiausių metų".

"Koks šiuo atveju ironiškas sveikinimas", perbėgo Monikai mintis, užkabinus telefoną. Staiga akys sustingo prie Mirgos telefono numerio. Ilgą laiką bandė apsispręsti, ar kviesti krikšto dukrą, ar ne. Ši mergaitė tai tikra mįslė. Turi puikų darbą savo profesijoje, graži, miela, rodos, ir tėvai buvo geri, tai kas ją taip sužalojo, kad bijo vedybų? Rodos, ne kartą jai kalbėjo, bandė įtikinti, bet ta vis nuolaidžiai atsakė: "Ne, aš dar nepasiruošus gyvenimo įsipareigojimui". O dabar jau kelinti metai su Dick gyvena, sako, jį labai myli, tai kodėl negali įsipareigoti? "Skambinsiu, — nusprendė, — kaip bus, taip".

Monotoniškas traukinio ratų ūžesys hipnotizuojančiai veikė keleivius. Andrius, atsisėmęs į langą, žiūrėjo į praskriejančią gamtovaizdį, bet jo nematė. Prieš akis jis matė

tik Mia... Ir kaip ji galėjo taip padaryti! Kai pirmą kartą ją sutiko, rodės, laikas sustojo. Kokia ji graži, linksma, meilė... buvo meili. Ir kada tas meilumas išnyko, net pats nepastebėjo. O kiek jį visi bandė atkalbėti nuo vedybų! Įvairiausių priežasčių priskaitė: ir ne tavo tikėjimo, ir ne tos tautybės, vos gimnaziją baigus, o tu jau su doktoratu; toks išsilavinimo ir amžiaus skirtumas gero nelemia. Bet ji buvo kažkas ypatingo jo lėtame gyvenime — lyg kibirkštis, lyg saulės spindulys, jokių būdu nenorėjo jos atsižadėti. Ir atrodė, kad gerai nuspriėdė. Ji bandė prisitaikyti prie jo kolegų, bandė toliau lavintis. Ir še pirmas smūgis nenori vaikų! O jis įsivaizdavo save senatvėje tikru patriarchy, apsuptu vaikų ir anūkų, o gal ir proanūkių! Gal būtų ją ir prikalbinęs šeimos susilaukti, bet pasitaikė proga modeliuoti, ir namai vis dažniau buvo pripildyti įvairių artistų, modelių, modistų. Jis pats, negalėdamas pritapti prie šios grupės, pradėjo vakarus praleisti savo rašomajame kambaryje, apsuptas knygų ir iš tolo atplaukiančių pasilinksminimo garsų. Planavo su ja vykti kur nors atostogų, atitraukti ją nuo šios grupės, vėl atsipažinti, suartėti, o dabar... vakar grįžo ir pasakė: "Pasidariau abortą, o jei nori su manimi dalintis lova, pasidaryk sterilizaciją. Aš nerizikuosiu savo gyvybės abortais, o savo figūros — nėštumais. Tai še, prie ko prieita! Ir suk dabar galvą, ką daryti. Ar jis pajėgs palikti moterį, kuriai prisiekė prie altoriaus meilę iki gyvos galvos? Ar jis pajėgs gyventi su ta pačia, kuri nužudė jo vaiką? Klaidias mintis pertraukė Virgilijos balsas. Ji vėl su tėvu rieiasi.

"Tikrai nesuprantu, kodėl tu taip užsišpyrei savo uošvį pas save apgyvendinti. Dabar, uošvei mirus, pats laikas jį senelių prieglaudoj apgyvendinti. Pagalvok. Jam reikalinga priežiūra, o pats ar pajėgsi tai atlikti?" — "Tai pasamdysiu slaugę, kad kasdien ateitų", ramiai atsakė Viktoras. "O galėtum ir pati mus aplankyti, padėti", pridūrė.

"Aplankyti, padėti, — širdo Virgilija, — lengva tau, pensininkui, taip kalbėti.

Triumfo vartai Paryžiuje.

Man gi reikia ir namus aptvarkyti, ir vaikus visur nuvežti. Vis kasdien tai baleto pamokos, tai pianino, o ir mokykloje reikia padėti. Prie to gi norisi ir su draugėmis susitikti, ir teatrą, muziejus aplankyti, ir..." — "Ir visus gandus surinkti ir išpūtus paskleisti", pertraukė Andrius. "Tavo liežuvėlį visa apylinkė žino, ir ne vienas nuo jo nukentėjo. Bet šaukdama dėl uošvio, būk bent su savim atvira. Ar tikrai nori palengvinti tėvui, išsiųsdama jo uošvį į prieglaudą, ar tik nori ir jam paruošti kelią į tuos pačius namus?"

Virgijija paraudo iš pykčio, bet nebuvo progos broliui atsikirsti, nes konduktorius pranešė ateinančią stotį. Buvo laikas susirinkti lagaminus ir ruoštis išlipti. Grūdamsi, perone pamatė pažįstamą veidą. "Milda, Mildute!" — sušuko virš traukinio šniokštimo. "Palauk, imkime taksį kartu!" O mintys tuoj susirišo — nejaugi ji iš vienuolyno nutarė išeiti? Reikės su jo pakai-

bėti, tai bus ką papasakoti grįžus. Atrodo, kelionė nebus veltui.

Autobusas sustojo. Aldona pravėrė akis. Jau įvažiavo į miestą, greit reikės lipti. Nors prieš tiek metų iš čia išvažiavo, tačiau tie metai praūžė kaip sapnas. Su kokiais lūkesčiais tada važiavo į universitetą! Rodės, viena ranka pasaulį užkariaus. Ir kaip viskas pasibaigė. Nebaigus mokslų, išteklėjo. Julytė gimė nesveika, ir prasidėjo įvairios problemos. Net ir finansiškai nebegalėjo išsiversiti, nes brangiai kainavo Julytės gydymas. Tada kaip tik uošvė pasisiūlė talkon: atsikraustys pas juos gyventi, prižiūrės Julytę, tai abu galės dirbti. Pridėjo ir porą tūkstančių dolerių sumokėti už Julytės paskutinę operaciją. Rodos, padėtis turėjo pagerėti, tačiau išėjo kitaip. Abiem dirbant, Julytė pilipo prie močiutės, o ta jai tapo lyg tikra motina. Vežiojo ją į pamokas, į mokyklos renginius, o Aldonai vis prikišdavo, kokia

Senos upė ir Eifelio bokštas.

ji prasta motina. Ilgainiui ir Julytė pradėjo su ja elgtis kaip su tarnaitė. Pradžioj vengė Petrui pasiguosti, o vėliau jau nebebuvo kaip. Visi įklimpo į paskiras vėžes be vilties iš jų išbristi. Autobusas vėl sustojo. Aldona nukėlė lagaminą ir stojo eilėn išlipti.

Kur ne kur baltas debesėlis driekėsi per dangaus mėlynę. Žibutė patikrino kompasą, pataisė vairą ir patogiai atsilošė į lėktuvo sėdynę. Ši kelionė tikrai geras pasiruošimas prieš ateinančias krizes. Dar neaišku, kodėl mama kvietė, bet namie krizė jau neišvengiama. Nori, nenori, bet reikia sau prisipažinti, kad Henri yra ligonis — alkoholikas. Ir ką toliau daryti? Jis moka įvairiopa užtušuoti savo gėrimą, bet kaip ilgai tai seksis, kol kiti susigaudys? Dabar pats laikas reikalus tvarkyti. Dar jie jauni, gali pradėti gyvenimą iš naujo. Gaila, vaikų neturi, bet gali įsisūnyti. Tik kas jiems duos vaiką, kai atėję ras Henri nusigėrusį? Ir kaip nepaste-

bėtai ši problema išsivystė. Pradžioje vis reikėdavo gerti "biznio reikalais", kitus vaišinti; paskui — įtampai atleisti, o dabar — jau ir pasiteisinimo nereikia. Ir kas iš jos pačios pasidarė? Namuose lyg šešėlis, nedrįsta burnos atverti, kad tik išvengtų ginčų. Kur dingio jos stiprybė, savim pasitikėjimas? "Reikės ką nors sugalvoti", nusprendė ir paspaudė radijo mygtuką, norėdama susisiekti su aerodromo kontrole.

Lėktuvą palikus nurodytoje vietoje, neskubėdama žingsniavo per peroną automobilio išsinuomoti. Pakeliui dėmesį patraukė pažįstamas veidas. Nagi Aušrys su kažkuo karštai kalba. Priėjo. "Labas, seniai matytas! Smagu, kad atradai laiko šiai šeimos šventei". "Kaipgi ne, taip seniai visi buvome kartu", linksmiai sveikinosi Aušrys, lyg nenugirdęs sesers ironijos. Atsisveikinęs su jai nepažįstamu, paėmė Žibutę už parankės. "Užsukime į kavinę. Už pusvalandžio atvyks Mindaugas, tai visi galėsime vienu automobiliu vykti. Gi žinai, jei visi po automobilį

paimsime, nebus kur pas mamą visų pasta-tyti". Sesers nekalbama priėmęs už pritari- mą, pasodino kavinėje ir, užsakęs kavos, to- liau klegėjo. "Vakar tik grįžau iš Buenos Aires. Labai gražus miestas. Ir kelionė labai gerai pasisekė. Dabar už poros dienu skrisiu į Madridą kito biznio baigti. Ten žada būti dar įdomiau. Jau gavau bilietus į bulių rungtynes. Tačiau reikia greit suktis, kad spėčiau į golfininkų metinį balių. Tame ren- ginyje būtinai reikia dalyvauti. Paskui..." - "O kaip Viltei patiko Buenos Aires?" — pertraukė Žibutė. "Viltei?" — nustebo Aušrys. "O ko jai? Turi gražius namus, augina vaikus, tai ko daugiau gali norėti? A va, čia ir Mindaugas. Galime keliauti".

Žibutė nejaukiai pasijuto brolių tarpe. Gal kad jie vyresni, gal kad seniai nematyti. Aušrys pasuko automobilį miesto link, o Mindaugas užsirūkė pypkę. Iš lėto pūsda- mas dūmus, paklausė: "Ar galima tikėti, kad 'šventoji' Milda atvyks?" — "Jei ga- lės, kodėl ne", atsakė Aušrys. "O kodėl tau taip rūpi?" — "Taigi noriu su ja pasikal- bėti. Juk užsidaryti vienuolyne — tai pa- bėgti nuo gyvenimo, kaip jau ne kartą sa- kiau. Su savo talentais kur kas geriau būtų gyvenus be vienuolyno", toliau pūtė dūmus. "Na, — sukdamas vairą, atkirto Aušrys, — jei pasirinko tokį gyvenimo kelią, tai jos reikalas, nematau prasmės kištis. Juk ir pats nenorėtum, kad kas į tavo asmenišką gyve- nimą kištųsi". "Taigi, kad reikia į kai ku- riuos gyvenimus kištis, ypač jei gali padė- ti. .." — "Būtinai!" — staiga atgijo Žibu- tė. "Tuo pačiu noriu pastebėti, kad yra dau- giau negu vienas kelias pabėgti nuo gyvenimo. Tai galima atlikti ir be vienuolyno". Mindaugas, piktai į seserį žvilgterėjęs, nuti- lo, o minty kilo klausimas, kiek ji žino apie jo asmenišką gyvenimą. Tuo tarpu Žibutė galvojo apie savo vyrą. "Jau ir atvažiavo- me", spausdamas stabdžius, sudrumstė jų mintis Aušrys. "Matau, ir mama mūsų lau- kia".

Susėdus prie gėrybėmis apkrauto stalo, pakėlus šampano taures už Monikos sveika- tą, kalba smagiai riedėjo. Sąmojingos repli- kos, anekdotai, įvairūs vaikystės prisimini-

mai linksmino susirinkusius ir laikinai už- tušavo asmeniškų rūpesčius. Baigus vardi- nių tortą, Aušrys, siurbdamas krupniką, at- sikvėpė. "Taigi, gerai, mama, sugalvojai. Jau per retai visi kartu susieiname. Siūlau šį va- karą paskelbti šeimos tradicija ir per kiek- vienas Tavo vardines visiems susirinkti". Monika šyptelėjo: "Labai geras pasiūlymas visiems šeimos nariams dažniau susieiti, ta- čiau reikės tau sugalvoti kitą progą tokiam suėjimui, nes šiandien švenčiu paskutines savo vardines". Aušrys nesiliovė: "Tai da- bar, vardinės tai ne gimtadienis, niekas me- tų neskaičiuoja.." — "Aš irgi neskaičiuo- ju, — atsakė motina, — matote, brangieji, jau nebėra ko skaičiuoti, viskas suskaičiuo- ta".

Visų linksma kalba nutilo, tačiau niekas nedrįso klausti šių žodžių prasmės. "Taip, suskaičiuota", toliau tęsė Monika. "Susi- kviečiau visus paskutinį kartą atsisveikinti. Už mėnesio, o gal dviejų, teks man atsisvei- kinti su šiuo pasauliu". Užstojo slogi tylą, kurią pertraukė Mindaugas. "Bet ar tikrai? Ar nėra kitos išeities? Gal apsimokėtų pasi- tikrinti pas kitą gydytoją? Aš kelis galiu pasiūlyti. Reikia ką nors daryti, vilties ne- prarasti". "Ach, sūnau, — liūdnai atsakė Monika, — juk pats žinai, kad rentgeno nuotraukos nemeluoja. Ačiū už tokį rūpestį, bet nieko neliko daryti, tik laukti".

Rėžiančiai sučirškė durų skambutis, net visi krūptelėjo, ir įbėgo Mirga. "Kaip ma- tote, labai vėluoju, — uždususi pasakojo, — kelius taisė, reikėjo kitais važiuoti, net paklydau porą kartų. Bet užsispyriau žūt būt pas krikšto mamą atsirasti, nors tik ka- vai. .." Paskutinį žodį nutęsė, dairydamosi į susirinkusius, ir sustojo, nežinodama, ką toliau daryti ar sakyti. Visų veiduose atsi- spindėjo nuostaba, liūdesys, visai ne kaip per pokylį. Monika priėjus ją apkabino ir pasisodino šalia savęs. "Pačiu laiku atvykai. Mat nenoriu, kad vėliau būtų kokių nors nesusipratimų, tai savo testamentą visiems žodžiu pranešu. Kas kokį daiktą norite at- minimui, pasiimkite. Kadangi beveik visi finansiškai gerai esate įsitaisę, visą nekilno- jamą turtą palieku Aldonai". "Ką!" — su-

cypė Virgilija, kuri jau mintyse skaičiavo, kaip pasinaudos palikimu. Tuo tarpu Viktoras sukrito. . .

"Buvo širdies smūgis", telefonu Andrius informavo Mia. "Dar neaišku, kiek laiko truks pagyti, tačiau labai reikalinga priežiūra. Nutariau, kai galės iš ligoninės išeiti, pasiimti pas mus gyventi. Tuo pačiu būtinai ir jo uošvį įkurdinsiu, vietos pakaks visiems". Nelaukdamas žmonos atsakymo, užkabino ragelį, jausdamas, kad grįžęs jos jau neberas. Kartais nelengva gyventi pagal savą sąžinę, pagalvojo, bet, jai prieštaraujant, gyvenimas būna dar sunkesnis. Taip pat, grįžus namo, reikės būtinai ir su Virgilijos vyru pasikalbėti. Gal dviese pasiseks ją įkalbinti ieškoti psichiatrinės pagalbos, nes dabartinis jausmų nevaldymas jau peržengė normalumo ribas. Vėliau bus dar blogiau.

Mindaugas, Aušrys ir Žibutė aerodrome atsisveikino ir pasuko savais keliais. Visiems trims buvo aišku, kad gyvenimas trumpesnis, negu gal kartais buvo svajota. Motinos liga visus pritrenkė, ir kiekvienas savaip į tai reagavo. "Būtinai reikės daugiau svieto aplankyti, — mąstė Aušrys, — juk nežinai nei dienos, nei valandos.. Mindaugas jautėsi pats save apvylęs: "Jei tektų rytoj mirti, kas mane atsimins, ką kitiems paliksiu? Būtinai reikės susitvarkyti su visais vaistų piktnaudžiavimais. Vėliau gal galėsiu padėti tokiems pat ligoniams. Vis jau bus gyvenimas nors kiek įprasminimas".

Žibutė lėtai suko lėktuvo vairą į vakarų pusę. Šį kartą nebebuvo jokių abejonių. "Arba klinika vyrui, arba skyrybos. Manau, kad, atvirai išsikalbėjus, sąlygos pagerės, pamatys, kad jam reikia pagalbos. Gavęs tokią ultimatumą, kitaip į save pasižiūrės".

Aldona, atsisveikinus motiną, irgi išsku-

"Laiškų lietuviams" konkurso premijų įteikimas. Iš kairės: redaktorius, vert. komisijos sekretorė Rūta Jautokienė, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė; laureatės: Danutė Bindokienė, Snieguolė Zalatoriūtė, Gailė Eidukaitė, Aleksandra Gražytė, Marija Stankus-Saulaitė.

bėjo namo. Šį kartą ji jautėsi stipri, lyg didžiausią naštą nuo pečių numetusi. Gavus motinos palikimą, pagaliau galės uošvei sumokėti visas skolas ir pasakyti sudiev. Ana juk sveika, stipri, gali savarankiškai gyventi arba pas dukrą įsikurti. Tik tada pajėgs Aldona vėl turėti savo šeimos židinį.

Namuose su Monika liko Milda ir Mirga. "Mama, aš su Tavim pasiliksiu, kol būsiu reikalinga", savo sprendimą paaiškino Milda. "Po to grįšiu į vienuolyną. Pagaliau visos abejonės dingo, ir galėsiu duoti amžinuosius įžadus. Per šį savaitgalį įsitikinau, kad mano pasirinktas gyvenimo kelias nėra pabėgimas nuo gyvenimo, bet jo įprasminimas. Eisiu dabar vienuolynui pranešti, kas čia įvyko". "O man taip pat laikas keliauti namo", stojosi Mirga. "Palauk dar", sustabdė Monika. "Gal čia bus paskutinė proga mums pasikalbėti. Labai nemėgstu brautis į svetimą sąžinę, tačiau man graudu žiūrėti, kaip tu gyveni. Kodėl taip vengi vedybų? Diek juk puikus vyras, tave myli, tai kodėl?" Mirga lėtai atsisėdo. "Gerai, gal ir padės man išsikalbėti. Labai nenorėjau, kad ši mano šeimos paslaptis išeitų viešumon, bet dabar..." Kiek patylėjęs, tęsė: "Tu gerai pažinėjai mano tėvus, bet nežinojai, kad vienu laiku tėvas buvo mamai neištikimas. Nors ji jam ir dovanojo, tačiau jai atsiliapė per visą gyvenimą. Jautėsi išduota, pažeminta. Bijau, kad ir man gali taip atsitikti. Kol esu netekėjęs, galiu bet kada išsikraustyti, o kartą įsipareigojus, įklimpsi visam gyvenimui". "Šis įvykis man ne paslaptis", ramiai atsakė Monika. "Tačiau tai įvyko, kai tu buvai vos kelerių metų. Reiškia, turėjai iš ko nors apie tai sužinoti, ir spėjau, kad tave painformavo mama. Iš tikro, ką žinai, tai tik dalis teisybės. Pirmiausia, kaip sakei, mama jautėsi pažeminta. Tai aiškiai byloja, kad ji savo vyrui niekad nedovanojo jo prasižengimo. Antra, tai įvyko dėl jos pačios elgesio. Po tavo gimimo ji nutraukė bet kokią fizinį santykiavimą su savo vyru. Pagalvok, ar bet kada matei juos bučiuojantis?" Mirga tylėjo ir mąstė. "Tavo charakteris panašus į tėvo. Esi atvira, gyva ir jausmų nebandai užslopinti. O tavo mama aną epi-

Ar nauda, ar našta būti lietuviu svetimame krašte?

("Laiškų lietuviams" jaunimo konkurse II premiją laimėjęs rašinys)

Aleksandra Gražytė

Galvodama apie klausimą — "Ar nauda, ar našta būti lietuviu svetimame krašte" — pažvelgiu į savo bei kitų jaunųjų lietuvių gyvenimą. Matau, kaip aktyviai mes dalyvaujame čia, Amerikoje, lietuviškame gyvenime ir augame tikri Lietuvos patriotai.

Mano pirmieji žodžiai buvo lietuviški, mano pirmoji kalba buvo lietuvių kalba. Nuo pat mažų dienų lankiau tautinių šokių ansamblius ir chorus. Vėliau įstojau į Kristijono Donelaičio lituanistinę mokyklą. Penktadieniais kai kurie draugai galvojo tik apie smagų savaitgalio laisvalaikį. Aš žinojau, kad penktadieniais manęs laukia sunkios lietuviškos pamokos. Kartais labai nenorėdama jas atlikdavau, net ašaros riedėdavo, taip buvo sunku skaityti ir linksniuoti. Pamokas paruošusi, vėlai eidavau gulti, o šeštadienio rytą reikėjo anksti keltis ir bėgti į lituanistinę mokyklą. Sekmadieniais

zodą naudojo ne tik savo galvosena apnuodyti, bet ir vis didesnę kaltės jausmą savo vyrui puoselėti. Ar tikrai apsimoka dėl šio nesveiko elgesio visą savo gyvenimą gadinti?"

Pavasaris. Kaip gintaras geltonuoja žydintys krūmai. Kitur jau žydi ir ankstyvos tulpės. Mirga dar kartą įkvėpė žiedais pasaldinto oro ir atidarė vestuvinių rūbų kraituvės duris.

pradėjome su broliu lankyti lietuviškas mišias Tėvų jėzuitų koplyčioje ir skautų suėigas Jaunimo centre.

Praėjo daug metų. Kai dabar pagalvoju apie save ir savo kilmę, kai labiau subrendusiu žvilgsniu pažiūriu į savo pasaulį, įvertinu savo tėvų pastangas. Pvz., man yra garbė ir didelis džiaugsmas Vasario šešioliktosios minėjime skaityti Nepriklausomybės paskelbimo aktą arba deklamuoti patriotinį eilėraštį, apsirengus lietuviškais tautiniais drabužiais, prisimenant tolimą tėvų gimtinę. Mano širdį paveikia skaitymas apie Lietuvos didvyrius. Jie nebijojo net mirti už savo tėvynės gerovę.

Okupuotoje Lietuvoje daug žmonių kenčia už teisę laisvai kalbėti ir rašyti lietuviškai savame krašte! Rusai nori, kad lietuviybė išnyktų ir kad viskas būtų surusinta, bet lietuviai ir toliau tęsia savo tikėjimą ir kultūrą, nors už tai kenčia. Liūdna dabar gyventi mūsų Lietuvoje. Lietuviai yra rusų persekiojami ir skriaudžiami, bet jų širdyse meilė savam kraštui pasidaro dar didesnė. Jų mintyse viltis žiba dar stipriau. Jie meldžiasi, kad vieną dieną Lietuva būtų vėl laisva.

O mes, gimę ir užaugę svetimame krašte, toli nuo Lietuvos, galime kalbėti, mokyti, dirbti ir melstis taip, kaip tėvai ir mokytojai mums yra nurodę. Dėl to pasirenkame būti lietuviams, kalbėti lietuviškai ir tęsti savo kultūrą bei tradicijas.

Nekalbant apie angliškos mokyklos lankymą, mano pasaulis sukasi lietuviškoje atmosferoje. Smagu susitikti su savo draugais lietuviams, dirbti, bendrauti ir kartu pasilinksinti. Drauge einame į tautinių šokių repeticijas ir į chorus, vasaros metu važiuojame į stovyklas, kur sutinkame dar daugiau lietuviško jaunimo.

Atsimenu, kokią didelį įspūdį man padarė, kai per VI tautinių šokių šventę lietuviai, suvažinę iš visų laisvųjų kraštų ir ta pačia dvasia susijungę, šoko tuos pačius lietuviškus šokius. Pagalvojau apie tą mūsų visų tėvynę Lietuvą. Ji taip toli, bet tada atrodė taip arti — mūsų širdyse! Po šokių, sujungę rankas, šokėjai sudarė nesibaigiančias

bangas, lyg gyvą, spalvingą tautinių drabužių juostą. Plojimas nurimo, o širdis nerimo iš džiaugsmo, kad meilė Lietuvai tokia stipri.

Mes, lietuviai vaikai, gimę ir užaugę išeivijoje, nesame matę Lietuvos. Bet kiekvieną dieną kalba ir darbais ją prisimename ir ją jaučiame arti. Mes esame laimingi ir jaučiame didelę garbę būti lietuviams čia, Amerikoje, kur yra toks stiprus ir smagus lietuviškas kultūrinis gyvenimas! Džiaugiamės, kad esame į tą gyvenimą įsijungę. Jame galime išlaikyti ir ugdyti savo lietuviškumą, kad mūsų tautybė nežūtų, kad jaustumės arti visų mūsų brolių ir sesių Lietuvoj. Mes čia, laisvame krašte, galime padėti giminiams Lietuvoje. Mes su jais susirašinėjame, siunčiame siuntinėlius, sekame jų leidžiamas "Kronikas", dalinamės laiškais.

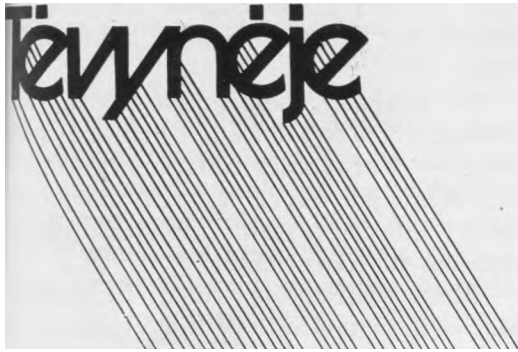
Tikrai nėra našta būti lietuviu svetimame krašte. Yra privilegija! Mes turime tai, ką mažai kas gali turėti. Mumyse yra įžiebtas kibirkštis tęsti lietuviybės dvasią. O visi kartu, viena dvasia susijungę, mes būsimė tikri lietuviai, nors ir svetimame krašte, toli nuo savo tėvynės.

- Kun. Alfonsą Svarinską okupantų teismas Vilniuje nuteisė septyneriems metams kalėti. Jis jau ir anksčiau kalėjimuose buvo išlaikytas 16 metų. Jis buvo kaltinamas, kad dalinąs atsisaukimus, pamoksluose kalbėjęs prieš valdžią. Jam paskirta aukščiausia už tokius "nusikaltimus" numatyta bausmė.

- Jubiliejiniais metais didelę dalį atvykstančių į Romą maldininkų sudarė jaunimas; vyksta pavieniui ar organizuotomis grupėmis, kurios kartais siekia kelis ar keliolika tūkstančių. Daug studentų, darbininkijos jaunimo.

- Ispanijos karalius Juan Carlos su šeima buvo specialiai nuvykęs į Romą laimėti jubiliejinių atlydų. Šeima dalyvavo popiežiaus privačioje koplyčioje aukojamose Mišiose, paskui susitiko su popiežiumi.

- JAV žydų delegacija su Simon Wiesenthaliu aplankė popiežių Joną Paulių II, kuris savo kalboje pažymėjo, kad, liudydami savo tikėjimą į Dievą, žydai drauge su krikščionimis gali veiksmingai prisidėti prie pastovios taikos ir teisingumo įgyvendinimo pasaulyje.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

EGZILINĖ SPAUDA IR TĖVYNĖ

Turime galvoj grožinę literatūrą ir jos nagrinėjimą bei kritiką. Čia norime atkreipti skaitytojų dėmesį tik į du šios temos aspektus:

1. Literatūros kritikai, ypač jaunesnieji — akademikai, daugiausia kreipia dėmesį į grožinę literatūrą tėvynėje, tartum egzilėje nė nebūtų vertintinų knygų. Net ir L. K. Mokslo akademijos suvažiavime pernai rudenį buvo "pastebėtas" vien poetas A. Mackus. Prozos nagrinėjimui pasirinkta trys autoriai, išaugę okupuotame krašte, tartum čia nebūtų nei Jankaus, Mazalaitės, Landsbergio, Gliaudos ar kitų.

2. Egzilės rašytojai mažai liečia temas, susijusias su kraštu, kurį turėjome palikti prieš 40 metų. Būna mielų išimčių: drąsuoliai, pasišovę "grįžt" į gimtą padangę, vaizduojantieji žmones ir gyvenimą, kurie išeiviui mažai bepažįstami. Užtat gal ir Kairio premijuotas romanas "Kelionė į Vilnių" taip sparčiai perkamas ir skaitomas, nes tema labai įdomi! Sulaukę kvapą, skaitome, kas ir kaip tenai, Vilniuje, Kaune, kaime, kokie jų vargai dėl okupantų slėgos, ir kaip visa tai išgyvena jaunas mokslininkas iš Amerikos.

Bet rašytojo ir didelė atsakomybė — nepaklysti! Mes tašom ir vanojam okupantus. Žinom ir fantazuojam skurdų mūsų brolių gyvenimą — dvasiškai ir materialškai. Betgi reikėtų atsiminti, kad ten mūsų tauta, mūsų iškentėję, bet atsilaukę, išlikę broliai, giminės, draugai. .. Ten jie dirba, stengiasi,

kuria, rašo. Daug yra po karo sunaikinimų atkūrę, išlaikę, pagerinę... Jei būtų laisvi nuo Maskvos varžymų, jie dar daugiau padarytų. Jų civilizacija ir kultūra, jų moralė klestėtų gal gražiau nei mūsų, po pasaulį išsitrąkusių ir, deja, dažnai sumaterialėjusių. Jie nėra tenai kokie mulčiai, prasigėrę, pasidavę, ypač intelektualai, ar pasidavę okupanto-smako prarijimui. ..

Rašytojai, skaitytojai ir kritikai turėtų me visa tai atsiminti. Tautos kamienas ir viršūnė yra tenai, o mes — tik atsveriančios šakos, kurios irgi turim žaliuoti. A.R.

PO VILNIAUS MIESTO CENTRU KASAMAS AUTOMOBILIAMS KELIAS

Virš požeminio kelio bus Tarybų aikštė, trykš fontanas, viena anga greta Tarybų tilto per Nerį, kita prie Petro Cvirkos gatvės. Požeminis kelias bus 30 m pločio, šešių juostų. Juo automobiliai važiuos trimis eilėmis į vieną pusę ir trimis į kitą. Jį pusiaus dalins ištisinė gelžbetoninė siena. Automobilių vairuotojai neakins viens kito šviesomis. Pėstiems nebus vietos požeminiame kelyje. Važiuojantieji automobiliais galės išlipti sustojimo aikštelėse — ties Lentpjuvių gatve ir Lenino prospektu.

Požeminio kelio projektą paruošė "Miestų statybos planavimo institutas". Vyriausias planuotojas yra architektas Algimantas Nasvytis. Kelio statyba bus baigta 1985 m. Ateityje šis kelias ilgės — smigs į kalną, eis iki Basanavičiaus g. ir į paviršių iškils tarp Montvilos ir Vytenio gatvių.

Vilniaus Paneriuose požeminio kelio būta jau 1860 m. Jis buvo 430 m ilgio. Šiandien juo nebesinaudojama. 1280 m ilgio geležinkelio požeminis pravažiavimas iškastas Kaune 1880 m. Lietuva nėra požeminių kelių kraštas, kaip Šveicarija ar Italija. Lietuvos lygumoms požeminiai keliai nereikalingi. Šiandien gausėjant miestų gatvėse automobiliams, Vilnius negali apsieiti be požeminių praėjimų. Vilniuje yra 8 požeminės perėjos. Statomos dar dvi perėjos prie "Lazdynų" kino teatro ir "Saturno" prekybos centro. Vilnius plečiasi ir auga. Numatoma, kad 2000 m. mieste gyvens apie 700.000 gy-

ventojų. Didėjant miestams, vis darosi opesni eismo sunkumai.

TAISOMAS PALANGOS TILTAS

Praėjusią žiemą audros neatlaikė Palangos tiltas, nutiestas į Baltijos jūrą. Jis pastatytas prieš 90 metų ir ne kartą Baltijos jūros bangų buvo apdaužytas. 1967 m. praužus uraganui, j jūrą žvelgė tik bangų nulaižyti poliai. Daug darbo buvo statybininkams, kol į jūrą nutiesė dar ilgesnį tiltą. Netrukus tiltas vėl sieks kopas. Iki vasaravimo pradžios jis vėl bus pasiruošęs sutikti poilsiautojus, skubančius palydėti besileidžiančios saulės.

TRUMPAI

* Jono Jablonskio tėviškėje — Rygiškiuose yra visuomeninis muziejus. Dabar jis papildytas Jono Jablonskio, gimnazisto, bronziniu biustu. Jį sukūrė profesorius Aleksandravičius, o nuliejo Talino meistrai.

* Pirmą kartą Lietuva linų sėklą pardavė užsieniui. 60 tonų linų sėklos pasiūsta Rumunijai. Ją užaugino ir paruošė Šakių rajono "Aušros", "Taikos" ir "Didžiojo spalio" kolūkių žemdirbiai. Lietuvos linai žydės Rumunijoje.

* Lietuvoje bendras gatvių ilgis — 4207 km. Iš jų 60% asfaltuotas.

* Lietuvoje želdiniai ir miško parkai naujuose miestų gyvenamuose rajonuose užima 26063 ha. Kiekvienam miesto gyventojui jų tenka 116 kvadratinį metrų.

KOMPOZITORIUS VYTAUTAS BACEVIČIUS

V. Bacevičius buvo vienas iš pirmųjų lietuvių baleto kūrėjų ir pirmojo lietuviško fortepijoninio koncerto autorius. Kompozitorius baigė Lodzės ir Paryžiaus konservatorijas. Jo kūrybinį palikimą sudaro 7 simfonijos, penki fortepijoniniai koncertai, opera "Vaidilutė", baletas "Šokio sukury", muzika vargonams, 4 styginių kvartetai, apie šimtas fortepijoninių opusų ir kt. Daugumas kūrinių dar laukia atlikimo.

V. Bacevičius priskiriamas prie ekspresionistų, linkusių į improvizacinę muzikos vystymą, kada kaitaliojamos dramatinės ir lyrinės nuotaikos. Nenaudodamas paprastų žmonių dainų citatų, per muzikos intonaci-

jas ir ritmiką kompozitorius leidžia aiškiai pajusti, jog klausoma lietuvių autoriaus kūrinių.

D. Katkaus vadovaujamas Meno darbuotojų rūmų kvartetas ir filharmonija Vilniuje — Valstybinės filharmonijos didžiojoje salėje, jau vėlyvą pavasarį, suteikė galimybę vilniečiams susipažinti su šio kompozitoriaus muzikos dalimi.

Meno darbuotojų rūmų kvartetas — Marija Bernatavičiūtė, Vilija Velickaitė, Zita Garšvaitė ir Violeta Klimavičiūtė kruopščiai ir su meile parengė kompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus opusus ir iš klausytojų susilaukė daug plojimų.

KADA GIMĖ KIPRAS PETRAUSKAS?

"Literatūroje ir mene" Domas Būtėnas rašo, kad Lietuvoje greitai bus minimos Kipro Petrausko gimimo šimtąsios metinės, o tiksli jo gimimo data iki šiol dar nenusatyta. V. Kavoliūno knygoje "Gyvenimas pašvęstas dainai" rašoma, jog Kipras Petrauskas gimė 1886 m. lapkričio 10 d. "Mažoje lietuviškoje tarybinėje enciklopedijoje" — jog gimė 1885 m. lapkričio 23 d. Ta pati data nurodoma ir kitoje "Lietuviškoje tarybinėje enciklopedijoje". Ir viena, ir kita data nėra tiksli.

Lietuvos centriniame valstybiniame istorijos archyve yra Švenčionių dekanato Ceikinių bažnyčios gimimo metrikų knygos, kuriose įregistruotas ir K. Petrausko gimimas. Tai buvo 56-tasis tais metais Ceikinių bažnyčioje gimimo įrašas ir 25-tasis berniukas. Kitose grafose įrašyta, kad jis gimė gruodžio 10 d. ir tą pačią dieną pakrikštytas. Toliau yra žodinis įrašas: "Tūkstantis aštuoni šimtai aštuoniasdešimt penktų metų gruodyje Ceikinių Romos katalikų filialinėje bažnyčioje kun. Zviliaskas pakrikštijo kūdikį vardu Kiprijonas su visomis sakramento apeigomis". Apie tėvus pasakyta: "Šeduvos dūmos miestiečių Jono ir Juozapotos Rastenytės Petrauskų teisėtų sutuoktinių sūnus, gimęs šių metų gruodžio 10 d. Daugėliško parapijos Ceikinių miestelyje". Krikšto tėvų užrašytas tik vienas asmuo — Grasilda Petkevičiūtė.

Metrikai yra surašyti rusų kalba, o data nurodyta senuoju stiliumi. Nustatant naujojo stiliaus datą 19-tame amžiuje, reikia pridėti 12 d., o 20-jame amžiuje — 13 dienų. Todėl Kipro Petrausko gimimo data yra 1885 m. gruodžio 22 d. Tikslią datą taip pat galima rasti atitinkamu metu Vilniaus arba Kauno gubernijų civilinės administracijos informacinėse knygelėse arba bažnytinės administracijos informacinėse knygelėse.

LINELIS BROLELIS

1981 m. Vytautas Petkevičius parašė ir išspausdino labai visų mėgstamą knygėlę "Linelis Brolelis". Joje atsispindi paprastų žmonių išmintis. Joje daug priežodžių, patarlių, mįslių apie linus. 1981 m. rašytojas buvo pagerbtas Upytėje (Panevėžio raj.) Linų muziejaus surengtoje poezijos šventėje "Lino žiedas". Viena šios knygelės puslapyje rašoma — "Linas dengia, linas rengia, linas perša ir vestuves rengia".

TEATRO SCENOJE NEVAIDINTOS PJESĖS

Respublikinių profsąjungų kultūros rūmų liaudies teatras, vadovaujamas akademinio dramos teatro aktoriaus R. Rimeikio, ieško įdomių, mažiau žinomų, teatruose nevaidintų pjesių, ypač lietuvių dramaturgijos veikalų. Šio teatro vienetas pirmasis Lietuvoje parodė B. Sruogos "Milžino paunksmę", A. Griciaus "Palangą", R. Samulevičiaus "Lokį". Du kartus trupė dalyvavo Pabaltijo respublikų ir Gudijos liaudies teatrų pasirodymuose—"Draugystės rampa". 1976 m. Taline parodė J. Grušo tragikomediją "Pijus nebuvo protingas" ir 1982 m. Panevėžyje — K. Sajos "Žvangutis".

Šiais metais teatras parodė 20-tojo a. pradžios komediją "Velnias — ne boba" (režisierius R. Rimeikis, dailininkas E. Kepežinskas). Juo tarsi prisimenami didelę kultūrinę reikšmę turėję senieji mėgėjų vaidinimai, lietuvių teatro istorijoje žinomi "klojimų teatro" vardu.

Vasaros laiką teatras pradėjo G. Petkevičaitės-Bitės prisiminimais apie 1899 m. įvykusį pirmąjį lietuvišką vakarą Palangoje.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.
Patarėjas — PROF. PETRAS JONIKAS

NETINKAMAS PRIEŠDĖLIŲ VARTOJIMAS

Priešdėlio *su-* vediniai vartojami labai įvairiomis reikšmėmis. Su šiuo priešdėliu sudaryti žodžiai gali reikšti: 1. susijungimą, susitikimą, santykiavimą, pvz.: *susirašinėti, susiglausti, susikalbėti*-, 2. susirinkimą ar surinkimą į vieną vietą, pvz.: *sugabenti, suvažiuoti, suskristi*; 3. kokį nors sugadinimą, sudėvėjimą, sunaikinimą, pvz.: *sunešioti, sumindžioti, sulesti*; 4. kokio nors veiksmo staigumą, momentišumą, pvz.: *surikti, subraškėti, suplasnoti* ir t.t.

Taip pat ir su šiuo priešdėliu pasitaiko nevertotinos reikšmės sudarytų žodžių. Pvz.: Norėjau su juo *susiršti* (= susisiekti) telefonu, bet nepasisekė. Jie *susitvėrė* (= susikūrė) savo valstybę jau prieš kelis šimtmečius. Ten buvo mokoma, kaip reikia *statyti* (= sudaryti, surašyti) įvairius aktus, planus, tvarkaraščius. Šiame parke *sutinkame* (=yra, pasitaiko, randame) labai retų augalų. Reikia *suvesti* (= susumuoti, apibendrinti) pasiektus rezultatus.

Priešdėlio *už-* vediniai taip pat vartojami daugeliu įvairių reikšmių. Čia jų visai neminėsime, nes kiekvienam aišku, ką reiškia, pavyzdžiui, *užkristi, užmigti, uždirbti, užginti, užėiti* ir t.t. Paminėsime tik kai kuriuos atvejus, kai su šiuo priešdėliu sudaryti žodžiai vartojami lietuvių kalbai nebūdingomis reikšmėmis. Štai keli pavyzdžiai: Jau reikia *uždaryti* (= baigti) šį sąrašą. *Uždaryk akis* (=Užsimerk). Už tokį nusikaltimą reikėtų *uždėti* (= paskirti) bausmę.

Rašydami apie priešdėlį *nu-*, sakėme, kad, kalbant apie nusirengimą, kai kurie kiekvieną drabužį *nusiima*, nors mes beveik kiekvienam drabužiui turime po atskirą žodį. Panašiai yra ir su apsirengimu. Čia kai kurie yra įpratę kiekvieną drabužį *užsidėti*, bet ir apsirengimui mes turime skirtingus žodžius beveik kiekvienam drabužiui, pvz.: *apsivelkame* suknelę, paltą, kostiumą, cha-latą; *užsimauname* pirštines, kelnes; *apsiauname* batus, kojines; *apsisegatne* sijoną; *pasirišame* kaklaraistį, *užsijuosiam* diržą ir pan.

Kartais netaisyklingomis reikšmėmis var-tojami veiksmažodžiai *užnešti* ir *užvesti*. Pvz.: Jis *užneša* (= panašus) į savo tėvą. Reikia *užvesti* (= pradėti) kalbą. Jau prieš jį yra *užvesta* (= iškelta, sudaryta) byla.

O štai dar keli pavyzdžiai, kur su šiuo priešdėliu sudaromi nevertotinos reikšmės žodžiai: Tai yra visai neteisingas *užmetimas* (= priekaištas). Mokinys diktantus rašo *užtikrintai* (= tobulai, garantuotai, tvirtai). Balionėlį reikia *užtaisyti dujomis* (= pripildyti dujų). Susirinkimas *užgyrė* (= pagyrė, patvirtino) pateiktą planą.

Kartais galima ką nors aiškiau pasakyti, visiškai išleidžiant priešdėlį už- arba pakeičiant kitu priešdėliu, pvz.: *užbaigti* (= baigti, pabaigti) kalbą, tardymą, bylą; *užinteresuoti* (= suinteresuoti, sudominti); *užlaikymas* (= laikymas, priežiūra); *užregistruoti* pasą, santuoką, naujagimį; *užsimoka* (= apsimoka, verta) valgyti daug vaisių; *užskaityti* (= įskaityti) egzaminą, pralaimėjimą, pinigus; *užtvirtinti* (— patvirtinti) planą, parąšą; *užvilti* (= apvilti) ką nors.

Čia galima paminėti ir visiškai nevertotiną prieveiksmį *neužilgo*. Tai yra vertinys iš slavų kalbų. Jį pakeičiame prieveiksmais *netrukus*, *tuoj*, *greitai*.

SUDURTINIAI ŽODŽIAI

Sudurtiniai žodžiai sudaromi iš dviejų šaknų, pvz.: iš žodžių *bendr-as* ir *but-as* gauname žodį *bendrabutis*.

Jeigu sudurtinio žodžio sandara nebūdinga lietuvių kalbai, jei galime išsiversti priesaginiu vediniu, tai jo turėtume vengti.

Netinkamų sudurtinių žodžių daugiausia atsirado XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje, kai buvo bandoma kurti naujadarai, nes buvo pastebėta, kad mums trūksta kai kurių terminų, kai kurių reikalingų žodžių. Bet ilgainiui netaisyklingiesiems dariniams buvo rasta liaudies kalboje ar sudaryta geresnių pakaitalų.

Pavyzdžiui, yra nevertotini ir pakeistini kitais šie sudurtiniai žodžiai: *atvirlaiškis* (= atvirukas), *gerbūvis* (= gerovė), *laisvanoris* (= savanoris), *lygsvara* (= pusiausvyra), *laikmetis* (= laikas, metas, laikotarpis, epocha), *sauvalia* (= savivalė), *sauvališkas* (= savavališkas), *sauvaliauti* (= savavaliauti), *savalaikis* (= laiku padarytas) sprendimas, *savistovus* (= savarankiškas), *žingeidus* (= smalsus).

Čia galima priminti, kad su *elektro-* ir *kino-* paprastai nesudaroma sudurtinių žodžių, todėl rašome ne *elektroįrengimai*, *elektrosmūgis*, *kinoteatras*, *kinofilmas*, bet *elektros įrengimai*, *elektros smūgis*, *kino teatras*, *kino filmas*.

Su *ultra-* ir *vice-* sudarome sudurtinius žodžius ir rašome be brūkšnelių, pvz.: *ultravioletiniai spinduliai*, *ultratrumposios bangos*, *vicepirmininkas*, *icedirektorius* ir pan.

- Venecueloje gyveną pabaltiečiai nusiuntė laišką Andropovui, iškeldami lietuvių, latvių, estų troškimą gyventi laisvu ir nepriklausomu gyvenimu; reikalauja gerbti pagrindines žmogaus teises, įskaitant ir tikėjimo laisvę, prašo grąžinti atimtas šventoves.

- Čilės sostinės Santiago savivaldybės nutarimu, viena miesto centro aikštė pavadinta velionio kardinolo Antano Samorės vardu. Tas kardinolas buvo labai artimas lietuviams, yra dirbęs Šv. Sosto pasiuntinybėje Lietuvoje.

- Jonas Paulius II gegužės 15 d. paskelbė du palaimintuosius saleziečius vienuolius: vysk. Versilį ir kun. Caravario, kurie abudu buvo nužudyti Kijuje 1930 m.

- JAV-se keliolikmečių savižudybės per paskutinius 20 m. patrigubėjo. Vidutiniškai kasdien jų nusižudo 18. Kas valandą 57 vaikai ar keliolikmečiai bando nusižudyti. Alkoholis ir narkotikai kasmet susisiekimo nelaimėse nužudo 8.000 keliolikmečių ir sužeidžia 40.000 kitų.

NUOMONĖS, PASTABOS, PAGEIDAVIMAI

Mielasis Redaktoriau,

Jau seniai galvojau Jums parašyti, bet vis neprirengiau. Esu „Laiškų lietuviams“ skaitytojas nuo pat jų pasirodymo pradžios. Kaip viskas gyvenime keičiasi, taip pastebiu tam tikrą pakitimą ir šiame žurnale. Kitaip ir būti negali — juk reikia eiti kartu su gyvenimu. Ką aš čia rašysiu, tai bus ne mano vieno nuomonė. Beveik visi mano draugai, su kuriais tenka dažnai susitikti, skaito „Laiškus lietuviams“, tad tenka ne kartą su jais apie tai pasikalbėti, išgirsti jų nuomones ir kritikas.

Kai 1950 m. vasario mėnesį pasirodė pirmasis šio žurnalo (tada jis buvo tik žurnaliukas) numeris įvyko įdomus posūkis mūsų spaudoje. Pirmiau tokio pobūdžio periodinio leidinio neturėjome. Jis tuoj visus sudomino. Ypač atviras šeimų ir jaunimo problemų nagrinėjimas mūsų perdėtai „kuklioje“ raštyje buvo tikra revoliucija. Visi tuos rašinius skaitė, diskutavo, kritikavo. Tada jie buvo aktualūs, bet kai juos prisimename dabar, tai atrodo, kad kai kurie buvo naivoki, pvz., tada buvo „Jaunimo paslapčių“ skyriuje rašoma ir aiškinama, ar yra nuodėmė bučiuotis, buvo duodami įvairūs patarimai, kaip draugauti berniukams su mergaitėmis ir pan. Dabar visa tai jaunimui tik juoką sukeltų, bet tada tuos rašinius jie skaitė su įdomumu.

Daug kam tada patiko filmų skyrius. Dabar jo nebėra, ir turbūt niekas jo nepasigenda, nes žmonės jau retai lanko kino teatrų — jeigu nori pamatyti kokį filmą, tai atsisuka televizijos aparatą.

Pasigendame klausimų ir atsakymų skyriaus, be rods tas skyrius buvo pavadintas „Rūpimieji klausimai“. Ten rasdavome puikių atsakymų į mus varginančias problemas. Žinoma, to skyriaus dabar turbūt dėl to nėra, kad žmonės jau neklausia, — gal jau jiems viskas aišku, o gal mažiau galvoja?.

Visuomet yra įdomus „Atgarsių“ skyrius, kur dedami skaitytojų laiškai. Amerikiečių spaudoje tokie skyriai labai įprasti, bet mūsiškiai skaitytojai,

atrodo, nėra tokie paslankūs, atpratę rašyti. Kai susitinki, tai jie turi daug ką pasakyti, bet nesiryžta apie tai rašyti redakcijai.

Visą laiką daugelio labai mėgstamas buvo šeimos skyrius. Dabar, paskutiniaisiais metais, jame daugiausia bendradarbiauja V. Kasniūnas. Dažnai apie jo rašinius teko kalbėtis su kitais. Atrodo, kad jie yra kontroversiniai: vieniems labai patinka, o kiti jų visai nenori skaityti, sako, kad jie yra negyvenimiški, per daug saldūs, gimnazistiški, problemos grynai išgalvotos, neįtikinančios. Mano asmeniškai nuomonė būtų tokia: p. Kasniūnas turi gražų, lengvą stilių, lakią fantaziją, bet gal per daug kreipia dėmesį į formą, o per mažai į turinį, į norimą išreikšti pagrindinę mintį.

Kitas skyrius, apie kuri labai dažnai su kitais tenka diskutuoti — tai „Tėvynėje“. Kai kurie jaudinasi, kad ten tik perrašoma tai, ką rašo Lietuvoje leidžiami laikraščiai ir žurnalai. Iš tų aprašymų negalima susidaryti tikro Lietuvos gyvenimo vaizdo. Atrodo viskas labai gera ir gražu, visur didžiausia pažanga. Kai kurie norėtų, kad tas skyrius būtų daugiau „politiškas“, kad būtų daugiau rašoma apie Lietuvos gyventojų vargus, apie komunistų persekiojimus, apie „Kronikų“ paduodamas žinias. Bet sutikau ir tokių, kurie sako, kad tas „Kronikos“ žinias mes galime paskaityti ir „Drauge“, ir kituose laikraščiuose, ir atskirai išleidžiamose knygose. Jie yra patenkinti, kad „Laiškuose lietuviams“ daugiau rašoma apie pačių lietuvių pasiekimus, nežiūrįnt sunkių sąlygų. Žinoma, tvarkyti šį skyrį nėra lengva, visiems niekad neįtiksi.

Baigdamas šias kelias pastabas, norėčiau kreiptis į visus skaitytojus ir į mūsų kunigus-teologus. Manau, jog redakcija labai laukia, kad skaitytojai palaikytų artimesnius ryšius, kad jie kartais redakcijai parašytų savo pageidavimus, nuomones, kritiškas pastabas, kad klaustų, jei kas neaišku. Bet ypač visi norėtume, kad mūsų kunigai daugiau rašytų teologiniais, moraliniais klausimais. Manau, kad tai yra jų pareiga. Jokioje sakykloje kunigas neturės tokios auditorijos, kaip žurnale ar laikraštyje. Mes esame ištroškę dvasinio maisto. Jeigu negausime iš jūsų, kas jo mums duos?

Ištikimas „Laiškų“ skaitytojas

- Jėzuitas Henri Lubac, 87 m. amžiaus, pakeltas į kardinolus, parašė popiežiui padėkos laišką ir drauge paprašė, kad jo nekonsekruotų vyskupu, kaip tai yra įprasta. Jis esąs per senas ir nebegalės eiti vyskupo pareigų. Tas įžymus prancūzų teologas, matyt, turi ir nemažai kuklumo.

TRUMPAI IŠ VISUR

- Japonijos ambasadorius prie Šv. Sosto Masami Ota, 62 m., tapo kataliku. Jis buvo pakrikštytas vasario 5 d., kada yra prisimenami Japonijos kankiniai, už tikėjimą nužudyti 1597 m. Nagasaki mieste.
- Lietuvoje darbininkas Eduard Bulachas, trijų mažų vaikų tėvas, nuteistas pustrėčių metų kalėti ir atlikinėti sunkiuosius darbus. Apkaltintas vakaruose veikiančių žmogaus teisių gynimo organizacijų informavimu apie Lietuvos tikinčiųjų padėtį.
- Mičigano valstijos socialinės tarnybos direktorė seselė Agnės Mary Mansour, būdama šiose pareigose, turėdavo skirti lėšas neturtingųjų abortams. Vatikanas, paties popiežiaus Jono Pauliaus II pavarkiu, pranešė, kad seselės toks turėjimas ryšio su negimusių kūdikių žudymu yra nepateisinamas ir patarė jai iš šių pareigų pasitraukti. Agnės Mary Mansour su tuo nesutiko ir nusprendė pasitraukti iš Mercy seserų vienuolyno. Dabar Agnės Mary Mansour pranešė, kad ji yra iš Vatikano gavusi dispensą nuo vienuoliškų įžadų ir kaip pasaulietė pasiliks tose pačiose valdinėse pareigose.
- Komunistinė Kinija nuteisė kalėti 4 senelius kunigus: kun. V. Chu, 67 m., anksčiau kalėjęs 24 m., dabar nuteistas 15; kun. J. Chen, 75 m., kalėjęs 25 m., dabar nuteistas 11 m.; kun. Steponas Chen, S.J., 66 m., taipgi anksčiau kalintas, dabar nuteistas 2,5 m., kun. Stasys Chen, S.J., 80 m., irgi anksčiau kalintas, dabar nuteistas 10 m. Tikroji nubaudimo priežastis — atsisakymas nutraukti ryšius su Vatikanu.
- JAV katalikų šalpos tarnyba nuo sausio iki gegužės mėn. šiemet jau išdalino 123.000 dol. paramos Ekvadoriaus, Bolivijos, Peru ir Kolumbijos neturtėliams.
- Pasaulyje yra 4 milijardai 371 milijonas gyventojų. Krikščionių iš jų yra 1 milijardas 353 milijonai, taigi apie trečdalis. Krikščionių tarpe daugiausia katalikų: 784 milijonai, protestantų — 400 mil., stačiatikių — 272 milijonai.
- Pasaulyje daugiausia skaitoma knyga yra Šv. Raštas. Net ir Japonijoje, kur krikščionių yra tik 411.000, kiekvienais metais parduodama apie 2 mil. biblijų ir atskirų Šv. Rašto knygų.
- Paskutinio dešimtmečio laikotarpy Azijoje katalikų skaičius padidėjo 26% — paaugo iki 62 milijonų. Afrikoje katalikų padaugėjo 47%, ten jų yra 58 milijonai, Centrinėje Amerikoje katalikų skaičius nuo 1970 iki 1980 m. paaugo 55%, dabar ten jų yra 60 milijonų.
- Pasaulio vyskupų sinodas šaukiamas rugsėjo 29 d. Šio sinodo tema: “Susitaikymas ir atgaila Bažnyčios misijoje”.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

KRAŽIAI. Redagavo Pranas Razminas. Redakcijos nariai — A.P. Bagdonas ir Jonas Žadeikis. Dailininkas — Petras Aleksa. Išleido Kražiškių sambūris Čikagoje 1983 m. Kieti viršeliai, 252 psl., kaina 12 dol. Įdomiai suredaguota ir gražiai išleista monografija apie Kražių miestelį, kur prieš 90 metų įvyko tos garsiosios “Kražių skerdynės”, kai žmonės drąsiai gynė savo bažnyčią. Knyga rekomenduotina ir jaunimui, nes lengvai parašyta, gausiai iliustruota, taisyklinga kalba.

“AUŠROS SPINDULIAI”. Kristijono Donelaičio aukštesniosios lituanistinės mokyklos 1982-1983 mokslo metų moksleivių metraštis. Redagavo ir spaudai paruošė Danutė Bindokienė. Viršelis Jono Maleiškos, nuotraukos Jono Tamulaičio. Spaudė M. Morkūno spaustuvė 1983 metais. Didelis formatas, 112 psl.

“AUŠROS SPINDULIAI”. Čikagos aukštesniosios lituanistinės mokyklos moksleivių metraštis 1982 - 1983. Redaktorius Vidas Noreika. Redakcinė komisija: Saulius Eidukas, Vilma Grabauskaitė, Andreja Kaminskaitė, Ingrida Naudžiūtė, Rūta Tamošiūnaitė, Aras Tijūnėlis, Vida Urbaitė. Metraščio globėjas Juozas Masilionis. 132 psl., kaina 5 dol.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 55. Leidžia Lietuvių katalikų kunigų vienybė, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Iš lietuvių klabos išvertė kun. K. Pugevičius.

EKSKURSIJŲ KLAUSIMU

Praėjusiame numeryje rašėme, kad kitais metais nuo Verbų sekmadienio iki Atvelykio planuojame ekskursiją į Romą ir į Šv. Žemę Šventųjų metų proga. Kai kurie pareiškė nuomonę, kad Velykų metu išvažiuoti iš šeimų nebūtų gera. Taip pat kitais metais ruošiamą didelę ekskursiją į Romą Kazimierinių metų proga, tad vargu ar galės mūsų planuotoji ekskursija įvykti. Dabar atėjo mintis (kai kuriems prašant) tuoj po Kalėdų vykti porai savaitių į Meksiką. Ten būtų galima sutikti Naujuosius metus, aplankyti garsiausią Amerikos žemynę Marijos šventovę Gvadalupeje, pailsėti prie jūros ir t.t. Būtų labai mums naudinga, kad suinteresuotieji vienokia ar kitokia ekskursija mums tuoj parašytų ir praneštų savo pageidavimus.

**DVIDEŠIMT PENKTASIS (JUBILIEJINIS)
“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS**

Skelbiame straipsnio konkursą atskirai suaugusiems ir jaunimui. Suaugusiems skiriamos dvi temos: 1. **Koks turėtų būti šių laikų kunigas.** 2. **Užuot keikus tamsą, verčiau uždegti bent mažą žvakutę.** Straipsnio ilgumas — maždaug 4-9 mašinėlė rašyti puslapiai. Skiriamos keturios premijos: I — 200 dol. (mecenatas kun. dr. Juozas Prunskis), II — 150 dol. (mecenatas Jonas Veselka), III — 100 dol. (mecenatė Ona Požarniukaitė), IV — 50 dol. (mecenatė Stefanija Rudokienė).

Jaunimui (iki 30 m. amžiaus) siūlomos keturios temos: 1. **Kas man tikėjime yra maloniausia ir kas sunkiausia?** 2. **I ką kreipti dėmesį, renkantis profesiją ar pašaukimą?** 3. **Mergaitėms neapsimoka siekti profesijų, nes jų vieta vis tiek bus šeimoje.** 4. **Kaip lietuvišką spaudą padaryti jaunimui įdomesnė?** Straipsnio ilgumas — ne mažiau kaip trys mašinėlė rašyti puslapiai. Jaunimui taip pat skiriamos keturios premijos: I — 100 dol., II — 80 dol., III — 70 dol., IV — 50 dol. Premijų mecenatai, davę po 100 dol.: Elena Antanaitienė, Jurgis ir Veronika Janušaičiai, N.N.

Konkursai baigiasi 1984 m. vasario mėn. 16 d. Laimėtojams premijos bus įteiktos “Laiškų lietuviams” renginyje 1984 m. kovo mėn. 18 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje.

Nuoširdi padėka “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” rėmėjams

17 dol. auokojo V. Fidleris.

14 dol. auokojo J. Dūda.

Po 12 dol. auokojo: O. Kuliešienė ir kun. J. Pragulbickas.

8 dol. auokojo J. Jusys.

Po 7 dol. auokojo: I. Rimkūnienė, T. Vildžius, M. Macevičienė.

5 dol. auokojo D. Šatas.

4 dol. auokojo A. Jurjonienė.

Po 2 dol. auokojo: J. Ališauskas, P. Marcinkienė, V. Kundrotienė, A. Undraitienė, E. Strungienė, B. Matulevičius, A. Margevičienė, J. Radvilienė, R. Pikūnienė, J. Orantienė, J. Gedrimienė, kun. D. Kenstavičius, J. Norkaitis, S. Galasienė, I. Jacinavičius, J. Paronis, P. Strumskienė, A. Maurutienė, F. Krumplis, M. Vaišvilienė, B. Paliulionis, U. Stapulionis, V. Plioplienė, S. Vilūnienė, B. Lintakienė, E. Mališauskienė, K. Remeza, S. Einikis, B. Morkūnienė, A. Verbickas, S. Jučas, A. Dičius, J. Puodžiūnas, A. Totoraitienė, M. Levišauskas, D. Balsienė, S. Durickas, A. Svoitelis, A. Lietuvninkas, J. Masilionis.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Marija Stankus-Saulaitė, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636. Telef. 737-8400. Nekalto Prasidėjimo Šv. Marijos Seserų spaustu-
vė. Putnam, CT 06260. Metinė prenumerata — 8 dol., atskiras numeris — 80 centų.